

A G E N D A

of the General Body Meeting of
NAGPUR UNIVERSITY TEACHERS' ASSOCIATION
to be held at 12.00 noon on **SUNDAY, the**
30 th November, 2003 at
Jagadamba Mahavidyalaya,
ACHALPUR.

Agenda of the General Body Meeting of Nagpur University Teachers' Association to be held at 12.00 noon on Sunday, the **30 th November, 2003 at Jagadamba Mahavidyalaya, Achalpur** is as follows :-

**ITEM NO. 346 :
CONFIRMATION OF MINUTES :**

(A) **TO CONFIRM** the minutes of the General Body meeting of Nagpur University Teachers' Association held at 12.00 noon on Sunday, the 27th April, 2003 at Lokmanya Tilak Mahavidyalaya, Wani

Notes :- 1) Copy of the minutes was Circulated on pages 45 to 49 of 2003 NUTA Bulletin.

2) Corrections, if any, were invited in the copy of the Minutes of the General Body Meeting of Nagpur University Teachers' Association held at 12.00 noon on Sunday, the 27th April, 2003 at Lokmanya Tilak Mahavidyalaya, Wani, vide No.CIM/14 Dated 16th June, 2003 published on page 58 of 2003 NUTA Bulletin. No correction is received.

(B) **TO CONSIDER** and **ADOPT** the Minutes of the Meeting of the teachers, affected by not counting the total service, if the number of years required in a feeder cader are less than those stipulated for placement in the next higher cader, held on Saturday, the 31st May, 2003, at Shikshak Bhavan, Amravati University, Campus, Amravati,

Notes :- 1) Copy of the minutes was Circulated on pages 88 & 89 of 2003 NUTA Bulletin.

2) Corrections, if any, were invited in the copy of the Minutes of the Meeting of the teachers, affected by not counting the total service, if the number of years required in a feeder cader are less than those stipulated for placement in the next higher cader, held on Saturday, the 31st May, 2003, at Shikshak Bhavan, Amravati University, Campus, Amravati, vide No.CIM/15 Dated 8th October, 2003 published on page 90 of 2003 NUTA Bulletin. No correction is received.

(C) **TO CONSIDER** and **ADOPT** the Minutes of the Meeting of the NET/SET affected teachers, held on Sunday, the 3rd March, 2002 at Bharatiya Mahavidyalaya, Amravati, at 4.15 pm,

Notes :- 1) Copy of the minutes was Circulated on pages 89 & 90 of 2003 NUTA Bulletin.

2) Corrections, if any, were invited in the copy of the Minutes of the Meeting of the NET/SET affected teachers, held on Sunday, the 3rd March, 2002 at Bharatiya Mahavidyalaya, Amravati, at 4.15 pm, vide No. CIM/15 Dated 8th October, 2003 published on page 90 of 2003 NUTA Bulletin. No correction is received.

**ITEM NO. 347 :
APPROVAL TO THE AUDITED
STATEMENT.**

To consider and approve the Audited Balance Sheet and Income and Expenditure Account of the Association for the year ended on 31st March, 2003.

Notes : (i) The copy of the Audited Balance Sheet and Income and Expenditure Account of the Association for the said Financial year is circulated on page 98 & 99 of 2003 NUTA Bulletin.

(ii) The Audited Balance Sheet and Income and Expenditure Account will be placed before the General Body by Prof. S.A.Tiwari, Treasurer, on behalf of the Executive Committee.

(iii) If any honourable member has a query, regarding the Audited Balance Sheet and Income and Expenditure Account, he should make it, within a week from the date of posting of this Bulletin, to Prof. S.A.Tiwari, Treas-

**NAGPUR UNIVERSITY TEACHERS' ASSOCIATION
MEETING NOTICE : 2****Date : 11.11. 2003**

From
Dr.E.H.Kathale,
Secretary, NUTA,
N-162, Reshim Bagh, Nagpur-440 009.

To,
All the members
of the Nagpur University Teachers' Association
Dear members,

I have the honour to inform you that in exercise of the powers conferred on it by Article VIII of the Constitution of NUTA, the Executive Committee has decided to have the meeting of General Body at **12.00 Noon** on the date and at the place mentioned below.

2. Agenda of the General Body meeting is printed in this NUTA Bulletin. If you propose to suggest any amendments to any of the proposals/ Resolutions included in the Agenda, you may send it to me within a period of one week from the date of the posting of this Bulletin. It will not be possible for the amendments received after the due date to be included in the additional agenda. Please send one copy of your amendment to Prof. B.T.Deshmukh, President, NUTA, 3, Subodh Colony, Near Vidarbha Mahavidyalaya, Amravati-444 604.

3. Rules for proposing amendments to the proposals/resolutions are printed on page 97 of 1977 NUTA Bulletin. You are requested to kindly make it convenient to attend the meeting.

Yours faithfully,
Sd/- **Dr. E.H.Kathale**
Secretary, NUTA

Date and Place of the meeting

at 12.00 Noon on, Sunday, the
30 th November, 2003

Jagadamba Mahavidyalaya,
ACHALPUR.

surer, NUTA, 42, Shankar Nagar, Amravati-444 606, specifying the exact point on which he seeks information/clarification. A copy of the query also be sent to Prof. B.T.Deshmukh, President, NUTA, 3, Subodh Colony, Near Vidarbha Mahavidyalaya, Amravati-444 604.

ITEM NO. 348 :

STATEMENT ON FIXED SECURITIES POSITION :

To Note the Statement no. 14 showing the position of the Fixed Securities of the Association as on 31st March, 2003.

Note : (i) Statement no.14 regarding the fixed securities of the Association as on 31st March, 2003, is circulated on page 100 of 2002 NUTA Bulletin.

(ii) The Statement showing the position of the Fixed Securities of the Association as on 31st March, 2003, will be placed before the General Body by Prof. S.A.Tiwari, Treasurer, on behalf of the Executive Committee.

ITEM NO. 349 :

MOVEMENT RESOLUTION BY AIFUCTO

TO CONSIDER and ADOPT the following Movement Resolution Approved at the 22nd Statutory Conference of AIFUCTO held in Mumbai from 20 to 22 Oct. 2003. :-

“The 22 nd Statutory Conference of AIFUCTO held in Mumbai from Oct. 20 to 22 hosted by Bombay University and College Teachers' Union and attended by delegates from all over the country and the leadership of FISE resolved to continue to develop awakeing among teachers, students, people to usher in a new era of sustainable development through education for all from Primary to University Level, Expressed serious concern at the apathy of the Government of India (GOI) towards the

various Declarations of the UNO, UNESCO, ILO and others, called upon the GOI and State Governments to strengthen Public-funded education system and the research and development sector to ensure people's empowerment and self reliance. Concerned at the alarming situation of poverty, illiteracy, unemployment the conference gave the clarion call to educational workers and students to revolutionize the social change since policies like LPG under SAP at the dictates of WB-IMF-WTO had wrecked the social fabric with ever reducing avenues of equity with justice. Called for democratization of education system through "education for all" sustained with due budgets for sectors like health, education. Employment to achieve sustainable national development, gender equality, regional balances, protection of minorities, democracy and secularism.

The conference **strongly denounced** the dangerous attempts at redefining the Indian nation from religious and obscurantist angles. India's secularism, cultural pluralism, unity in diversity, scientific temper are the pillars of democracy and sovereignty. Threats to this fabric be resisted.

Abandoning Constitutional responsibilities by the GOI through the withdrawal from public-funded education system from Primary to the University level had dangerous potential of re-colonization and ghettoisation of our beloved nation. **The conference rejected these policy profiles** and demanded their replacement by people-centered policies

Reiterated the immense importance of HE, R & D component and asked for minimum of 10% of GDP for education out of which 4 % be spent on HE, the intellectual power house of development. Proliferation of Self-financing institutes and courses, cross-border institutes, private universities all had ominous designs which would further strengthen elitism and edge out more students from

SCHEDULE VIII (Vide Rule 17 /1)
Trust Reg. No. F-1594

C.R. Sagdeo & Co. Chartered Accountants
“Prabha Niwas” Jail Road,Nagpur 440 022.Phone :524634

NAME OF THE PUBLIC TRUST : NAGPUR UNIVERSITY TEACHERS' ASSOCIATION
Place : Nagpur -- Taluka : Nagpur -- District : Nagpur
BALANCE SHEET AS AT 31ST MARCH 2003

FUNDS & LIABILITIES	Rs. P.	Rs. P.	PROPERTY & ASSETS	RS. P.	RS. P.
1 TRUST FUND OR CORPUS			I IMMOVABLE PROPERTIES (As per Sch.C)		89,694.82
Life membership fee			Fields		
Balance as per Last B/S ...	36,87,400.32		Balance as per last B/S ...		
Adjustment during the year ...	1,31,006.00	38,18,406.32	Additions or deductions ...		
II OTHER EARMARKED FUND			Buildings		
Depreciation Fund ...			Balance as per last B/S ...		
Legal Aid fund ...			Additions or deduction Dep.		
Sinking Fund ...			Furniture and Fixtures		
Reserve Fund ...			Balance as per last B/S ...		
Any other (Silver Jubilee) Fund			Addition or deductions ...		
(As per Schedule 'A') ...		29,31,373.25	Depreciation 10% ...		
III LOANS Secured or unsecured			II INVESTMENTS		37,68,040.00
From Trustees ...			As Per Shedule 'D' ...		
From Others ...			III LOANS & ADVANCES		
IV LIABILITE		2,731.00	A) Loans:Secured/Unsecured		
As per schedule 'B' ...			Loan Scholarship ...		
For expenses ...			Other Loans ...		
For advances ...			B) Advances		
For rent/ other deposits ...			To trustess ...		
For Sundry credit balances ...			Deposit in Post Office ...		
For Nuta Special Bulletin ...			To employees ...		
V INCOME AND EXPENDITURE ACCOUNT			To contractors ...		
Balance as per Last B/S ...	(7,97,370.04)		To lawyers ...		
Less appropriation if any	1,67,997.62		To Other TDS ...		26,796.64
add/less :surplus/ deficit			(As per Sch 'E')		
as per I/E Account ...		(6,29,372.42)	IV INCOME OUTSTANDING		
TOTAL Rs.		61,23,138.15	House Rent ...		
The above Balance sheet to the best of my belief contains a true account of the Funds and libalities and assets of the trust Trustee: As per Our report of even date S/d. S.A.Tiwari For C.R.SAGDEO & CO Trust Address : Nagpur Chartered Accountants Date 7th July 2003			V CASH AND BANK BALANCES		
			(a) Cash in hand with Shri.		
			(b) As per Schedule 'F' ...		22,38,606.69
			TOTAL Rs.		61,23,138.15

the 6 th Pay Commission for Central Government Employees. Also decided to intensify agitation for fulfillment of agreements on : Parity for DPEs and Librarians; CAS from 1.1.1996, Third Promotion, restoration of Professorship in Colleges and other issues. Also decided to campaign for and achieve parity scales and service conditions for the similarly situated teaching and other personnel in professional colleges imparting education in the fields of Engg., Technology, Medical, Management, IT, Pharmacy and other disciplines.

Satyagraha for justice shall include steps : 1) **Massive Morcha** in the Constituency of MHRD, Dr. M.M. Joshi at Allahabad would be held in the first fortnight of December. UP Federation of University and College Teachers' Organizations would play the pivotal role and other affiliates would sent a good number of members to Allahabad to join protest.

2) **All forms of militant actions** like protest Strikes, Campus Dharans, Morchas, submission of Memoranda would be held on the day the National platform of Trade Unions gives the Call to oppose the judgments of Judiciary and the big onslaughts of imperialist globalization and dismantling of PSUs and other negative policies.

3) **One Day Nation wide Cease Work Call** would be given early next year with Massive Morchas, Rallies, Dharnas, at the State Head Quarters and University campuses. **There would be Total Education Bandh.** Date shall be decided by NEC.

4) The conference also authorized NEC to plan all other forms of direct actions to compel the MHRD to reverse anti-education policies and to comply with its commitments to give justice to the teachers."

Note :- The above proposal will be placed before the General Body by Dr. E.H.Kathale, on behalf of the Executive Committee.

**ITEM NO. 350 :
MFUCTO RESOLUTION REGARDING GR
DATED 19 TH JULY 2003
ON CONTRACTUAL APPOINTMENTS**

TO CONSIDER and ADOPT the following Resolution approved by the MFUCTO Executive Committee at its Meeting held on SUNDAY 3 rd August 2003 regarding GR dated 19th July 2003 on contractual appointments. :-

"1. Whereas the Government of Maharashtra by No. Meeting/2002/(91/2002)/EST-1, dated 25th July 2002 directed that 2/3 rds of the vacant posts of teachers in the Universities and Colleges viz. Lecturers, Readers, Professors and Principals falling under the Higher & Technical Education Department, be allowed to be filled in only on temporary basis and on contract for a maximum period of two years with their salaries being the starting basic pay of their respective scales; and

2. Whereas the MFUCTO at the meeting of its Executive committee held on 1st September 2002, after going through the provisions of the GR in its entirety and after full deliberation, came to the unanimous conclusion that the system which could come into existence as a result of the said GR would be totally illegal and would lead to bringing down the status of Higher Education itself in the State of Maharashtra and further that the said system would militate against the existing provisions of the Statutes of the Universities in the State as also against

STATEMENT REGARDING THE FIXED SECURITIES OF THE ASSOCIATION AS ON 31ST MARCH, 2003.

STATEMENT NO.14

A) LIFEMEMBERS	
1. No. Of Members as on the day of Constitution amendment (9th May, 1976 i.e. to put membership fee in fixed deposits.)	214
2. Total No. of Members as on the Date (9th Oct. 1988) of increasing the L.M.fees from Rs. 151 to 501)	2846
3. No. of Members from 9th May 1976 to 9th Oct. 1988 (2-1) = (2846-214) = ...	2632
4. Total No. of Members as on the date (30th April 1991) of increasing the L.M. fees (from Rs. 501 to 2001)	3279
5. No. of Members from 9th Oct. 1988 to 30th April 1991 (4-2) = (3279-2846) = ...	433
6. Total No. of members as on the date (31st December 2000) of increasing the L.M.fees from (Rs. 2001 to 4001) ...	4723
7. No. of Members from 30 April, 1991 to 31st March, 2002 (6-4) = (4723-3279) = ...	1444
8. Total No. of members as on 31st March 2003...	4768
9. No. of members from 1st January 2001 to 31st March 2003...	45
B) TEACHERS WHO MADE PART PAYMENT OF L.M.FEES	
10. i) A.No.of Teachers who have paid 1001/1000 ...	128
11. a) No.of Teachers who have paid 1001/1000 ...	06
b) No.of Teachers who have paid 2001/2000 ...	13
c) No.of Teachers who have paid 3001/3000 ...	-
C) AMOUNT OF L.M.FEES RECEIVED.... Rupees	
12. Amount Received from Members mentioned at Sr.No.1 above Rs.	00-00
13. Amount Received from members at Sr.No.3 above (2632 x 151)	3,97,432-00
14. Amount Received from members mentioned at Sr.No.5 above (433 x 501)	2,16,933-00
15. Amount Received from members mentioned at Sr. No. 7 above. (1444 x 2001)	28,89,444.00
16. Amount Received from members mentioned at Sr. No. 9 above (45 x 4001) ...	1,80,045.00
17. Amount Received from members mentioned at Sr.No. 10 & 11 above (1,28,128 + 32,019)...	1,60,147.00
18. Total amount of L.M.Fund received from all the members mentioned at Sr.No. 12+13+14 +15+16+17 above. and hence expected to have been invested in fixed Securities	38,44,001.00

D) TOTAL AMOUNT IN FIXED SECURITIES.	
19. Total amount invested in fixed securities (Details as per Appendix A & B) (13,69,000 + 24,00,000) =	37,69,000.00
20. Total Balance in life membership Ac. (A/c.19893)	75,544.61
21. Total amount in fixed Securities and cash in the Bank (19+20)	38,44,544.61
22. Amount of cheques under Realisation since they are deposited recently	.....
23. Total of 21 and 22 above.....	38,44,544.61
24. Surplus of 23 over 18	543.61

APPENDIX 'A'

Statement regarding the Fixed Securities of the Association as on 31st March, 2003 (See Item at Serial No.19 in the statement).

UNITS OF UNIT TRUST OF INDIA-MISG SCHEMES

Sr. No.	Unit Certificate No.	No. of Units	Face Value of Each Unit	Amount of Investment	Date of Investment	Period of Investment	Rate of Dividend
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	1121830054366	20000	10	2,00,000	07.03.98	5 Years	14%
2.	1121870067257	15500	10	1,55,000	12.05.98	5 Years	12.5%
3.	1121890082085	25000	10	2,50,000	18.08.98	5 Years	12%
4.	1121900031912	39000	10	3,90,000	15.10.98	5 Years	12.5%
5.	1121150055042	11300	10	1,13,000	1.6.99	5 Years	10.75%
6.	1121240004679	14000	10	1,40,000	1.10.99	5 Years	10.50%
7.	1121260018514	12100	10	1,21,000	31.1.2000	5 Years	10.25%
Total				13,69,000			

APPENDIX 'B'

Statement regarding the Fixed Securities of the Association as on 31st March, 2003 (See Item at Serial No.19 in the statement).

BANK OF MAHARASHTRA, MIDS SCHEMES

Sr. No.	MIDS Certificate	Amount of Investment	Date of Investment	Period of Investment	Rate of interest
1.	620708/1	5,00,000	17.06.2000	39 Months	10%
2.	620740/1	8,50,000	08.02.2001	39 Months	10.50%
3.	620745/2	3,00,000	02.06.2001	39 Months	10%
4.	620768/1	4,50,000	23.01.2002	39 Months	8.25%
5.	620786/1	3,00,000	03.09.2002	39 Months	8%
Total		24,00,000			

Date : 7th July 2003

S. A.TIWARI, Treasurer,

Note : Statement No.13 was printed on page 52 of 2002 NUTA Bulletin.

the guidelines laid down by the University Grants commission leading to creating a number of new problems in the field of higher education; and

3. Whereas the MFUCTO came to the further conclusion that the said GR, in complete breach of the existing Statutes and ordinances of the Universities, by directing totally new eligibility for appointment of teachers, selection procedure, selection committee and service conditions for teachers in the Universities and colleges, was bound to create a new class of teachers and a discrimination between teachers who enjoyed otherwise identical salary and service conditions. The MFUCTO also came to the conclusion that it had become necessary to bring to the notice of the Government the great loss that the said experimentation of contractual appointments of teachers in the Universities and Colleges, would bring to higher education in the State, particularly after having already introduced the experiment of Shikshan Sevak in the Primary, Secondary and Higher Secondary levels in the State; and

4. Whereas the MFUCTO expressing its total opposition to the Government for attempting to break down the legally constituted existing system of higher education, called upon the Government to immediately withdraw the said GR; and

5. Whereas without introducing the qualification condition of NET/SET through proper constituted legal machinery, the Government had committed a blunder in respect of the NET/SET condition in the last 10-12 years

affecting the fates of more than 6000 teachers, and by the said GR on contractual appointments, the Government was venturing on a new course of allowing the appointment of non- NET/SET teachers in total violation of the Ordinances and/or Statutes of the Universities assented to by the Governor of Maharashtra as the Chancellor of the Universities; and

6. Whereas the earlier Government order placing a ban on recruitment of teachers which was bad enough, was being withdrawn, it is uncharitable and shocking that while retracing the wrong steps taken in the past, the government should direct that the already existing posts be filled up on contractual basis and also think it fit to keep blocked 1/3 rd of the posts, which acts of the government are totally illegal; and

7. Whereas it cannot go unnoticed that the government's action of issuing the GR dated 25th July 2002 suggesting a new selection procedure and selection committee for contractual appointments of teachers in total violation of the provisions of Maharashtra Universities Act, 1994 and the existing statutes of the Universities, is a hasty and illconceived act; and

8. Whereas in case the Government did not withdraw the said GR, the MFUCTO decided to hold demonstration on 30th September 2002 at all the Universities in Maharashtra and submit a Memorandum to the Vice Chancellors to strictly go by the provisions of the Maharashtra Universities Act, 1994 and the existing University statutes in respect of eligibility of candidates, selection com-

उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग अंतर्गत येणाऱ्या शिक्षकीय रिक्त पदांच्या २/३ पदे केवळ तात्पुरत्या स्वरूपात कंत्राटी पद्धतीने भरण्यावरील स्थगिती उठविण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन : शासन निर्णय क्रमांक : संकीर्ण-१००२/(५५३/२००२)/आस्था-१

उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग : मंत्रालय विस्तार भवन, मुंबई-४०० ०३२

दिनांक १९ जुलै २००३

वाचा :- १. शासन निर्णय, उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग क्रमांक-वैठक-१००२/(९१/२००२)/आस्था-१ दिनांक २५.७.२००२

२. शासन पुरक पत्र, उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग क्रमांक संकीर्ण-१००२/(५५३/२००२)/आस्था-१ दिनांक २७.८.२००२

३. शासन निर्णय, उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग क्रमांक संकीर्ण-१००२/(५५३/२००२)/आस्था-१ दिनांक ४.९.२००२

शासन निर्णय : शासन निर्णय, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग क्रमांक वैठक-१००२/(९१/२००२)/आस्था-१ दिनांक २५ जुलै २००२ मध्ये नमूद केलेल्या शिक्षकीय पदांपैकी २/३ पदे करार पद्धतीने भरण्यास शासन निर्णय क्रमांक संकीर्ण-१००२/५५३/२००२/आस्था-१ दिनांक ४ सप्टेंबर २००२ अन्वये दिलेली स्थगिती खालील पदांकरिता व खालील अटीवर या आदेशान्वये उठविण्यात येत आहे.

पदे

व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय

अ.क्र.	पद	एकत्रित मासिक वेतन (रुपये)
	गट निदेशक/क.सर्व्हेक्षक/प्रशिक्षण अधिकारी	५,५००/-
	शिल्प निदेशक /गणित/चित्रकला निदेशक	५,५००/-
	पूर्ण वेळ शिक्षक	६,५००/-
	पूर्ण वेळ निदेशक	५,०००/-
	निदेशक	४,०००/-

तंत्र शिक्षण संचालनालय

अ.क्र.	पद	एकत्रित मासिक वेतन (रुपये)
१.	अधिव्याख्याता (अभि./वास्तु./औषधी महाविद्यालये/तंत्रनिकेतने)	८,०००/-

उच्च शिक्षण संचालनालय व विद्यापीठे

अ.क्र.	पद	एकत्रित मासिक वेतन (रुपये)
१.	अधिव्याख्याता	८,०००/-

कला संचालनालय

अ.क्र.	पद	एकत्रित मासिक वेतन (रुपये)
१.	अधिव्याख्याता	८,०००/-
२.	सहाय्यक अधिव्याख्याता	५,५००/-

अटी १. उच्च शिक्षणांतर्गत शिक्षकीय रिक्त पदे भरण्यासंदर्भात विभागीय सहसंचालकांनी त्यांच्याकडे मागणी केल्यापासून तीन दिवसात ना हरकत प्रमाणपत्र देणे आवश्यक राहिल.

२. शासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांमध्ये ज्यांनी यापूर्वी तासिका तत्वावर काम केलेले आहे, अशा उमेदवारांना कंत्राटी नेमणूकांसाठी प्राधान्य देण्यात यावे.

३. सदर पदांच्या नियुक्तीबाबतची जाहिरातीद्वारे राज्यातील प्रमुख वर्तमानपत्रात प्रसिद्धी देण्यात यावी.

४. पदे भरण्याची प्रक्रिया दि. ३० सप्टेंबर २००३ पर्यंत पूर्ण करावी.

२. कंत्राट पद्धतीने पदे भरण्याच्या संदर्भात दिनांक २५ जुलै, २००२ मधील अटी लागू रहातील.

३. शासन पुरकपत्र, उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग क्रमांक संकीर्ण-१००२/(५५३/२००२)/आस्था-१ दिनांक २७ ऑगस्ट २००२ रद्द करण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(वा.कि.निकम)

कार्यासन अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

mittee, selection procedure and service conditions and that in the meantime, on 2nd September 2002, the MFUCTO office bearers should meet all the Vice Chancellors of the Non-Agricultural Universities at Pune where the Vice Chancellors would be available and hold discussion in the matter; and

9. Whereas the MFUCTO was appreciative of the fact that the Government recognized the illegality of its action and announced a stay of the said contractual GR by a new order dated 4th September 2002 and the MFUCTO expected that the Government would come out with a new GR allowing the recruitment of teachers in the universities and colleges by filling up 100 percent of the vacant posts that existed before 1.1.1996 thus ensuring that all the lectures were conducted in the universities and colleges in the interest of the academic progress of the students; and

10. Whereas the MFUCTO is shocked to note that the government has come out with new GR no. sakirna/1002/(553/2002)/ASTH-1 dated 19th July 2003 by which the Government has directed appointment of Lecturers in the University and Colleges falling in the Higher & Technical Education Department, on contractual basis on consolidated salary which act amounts to a modification of the earlier GR dated 25th July 2002 in part without re-

moving the illegalities inasmuch as the eligibility of teachers, selection procedures, selection committees and service conditions of teachers are in total violation of the provisions Maharashtra Universities Act, 1994, existing Statutes of the Universities assented to by the Governor as Chancellor, apart from breaching the guidelines of the University Grants commission; and

11. Whereas the new GR has further complicated the situation by more illegalities including permitting candidates without NET/SET qualification to be appointed in the posts of Lecturers in violation of GRs. For instance, in the past 10/12 years even when NET /SET was never made compulsory by legal instrument, the Government wrongfully insisted that the said NET/SET qualification was a compulsory entry point condition, and now by the new GR on contractual appointments, the Government is making prescriptions for appointment of teachers without NET/SET qualification though now through legal instrument as also by the judgments dated 15th/18th/20th February 2002 delivered at Aurangabad Bench of the Bombay High Court by their Lordships Justice Mr. B.H.Marlapalle, and Justice Mr. N.H.Patil and the Judgment dated 5th March 2002 delivered by their Lordships justice Mr. V.G.Palshikar and Justice Smt. Nishita Mhatre, NET/SET has become compulsory as entry point qualification condition for appointments of Lecturers; and

12. Whereas though under the law all appointment have to be made on the prescribed scales of pay applicable to the posts, the new GR dated 19th July by directing appointment of even fully qualified teachers on consolidated salary of Rs. 8,000/- on contract basis, will create a new situation in which even the reserved category teachers to be appointed now in reserved posts will be on consolidated salary, creating a discrimination against the provisions of the Constitution of India between teachers in the reserved category itself based on dates of appointments, viz prior to the present GR dated 19 th July 2003 and those appointed thereafter; and

13. This meeting of the Executive Committee of the MFUCTO Therefore resolves to express its strong resentment against the Government for its act of issuing the new GR dated 19th July 2003 in total violation of the provisions of the Maharashtra Universities Act, 1994, the existing Statutes of the Universities in the State assented to by the Governor as Chancellor of the Universities and the guidelines laid down by the University Grants Commission in respect of eligibility of candidates for appointment as Lecturers selection procedures, selection committee and service conditions, and expresses its strong considered opinion that the provisions of the GR will..

a) reduce the status of higher education in the state of Maharashtra and will lead to academic deterioration;

b) create discrimination between Lecturers;

c) Create new category of Lecturers with many new problems in the future; and

d) by keeping the damocles sword hanging over the heads of the teachers, the new GR will open the flood-gates for adoption of the practice of loot of the teaching community by some of the managements of the colleges who are ruthless and oppressive; and

14. The MFUCTO therefore calls upon the Government not to proceed with implementation of the new GR dated 19th July 2003 and the earlier GR dated 25th July 2002 but withdraw the same forthwith and replace them by a GR allowing recruitment of Lecturers in the Universities and Colleges on the basis of the provisions of the Maharashtra Universities Act, 1994, the existing statutes of the respective Universities made thereunder as also qualifications and pay scales laid down by the Central Government through the Union HRD Ministry and UGC and accepted by the Government of Maharashtra by GRs dated 13 th June 2000 and 18 th October 2001 as interpreted by the above-referred judgments delivered at the

उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग अंतर्गत येणाऱ्या शिक्षकीय रिक्त पदांच्या २/३ पदे केवळ तात्पुरत्या स्वरूपात कंत्राटी पद्धतीने भरण्यावरील स्थगिती उठविण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन

शासन निर्णय क्रमांक : संकीर्ण-१००२/(५५३/२००२)/आस्था-

उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग : मंत्रालय विस्तार भवन,

मुंबई-४०० ०३२

दिनांक २४ सप्टेंबर २००३

वाचा :- १. शासन निर्णय, उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग क्रमांक-वैठक-१००२/(९१/२००२)/आस्था-१ दिनांक २५.७.२००३

२. शासन निर्णय उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग संकीर्ण-१००२/(५५३/२००२)/आस्था-१ दिनांक १९ जुलै, २००३

शासन निर्णय :- उपरोक्त संदर्भात दिनांक १९.७.२००३ च्या शासन निर्णयाअन्वये उच्च व तंत्रशिक्षण विभागांतर्गत येणाऱ्या शिक्षकीय पदांच्या २/३ पदे केवळ तात्पुरत्या स्वरूपात कंत्राटी पद्धतीने भरण्यावरील स्थगिती उठविण्यात आली आहे.

२. सदर शासन निर्णयाच्या परिच्छेद क्र. १ मध्ये कला संचालनालयाच्या खालील तक्ता क्रमांक १ ऐवजी तक्ता क्रमांक २ प्रमाणे वाचावे.

तक्ता क्रमांक १

अ.क्र.	पद	एकत्रित मासिक वेतन रुपये
१.	अधिव्याख्याता	८,०००/-
२.	सहाय्यक अधिव्याख्याता	५,५००/-

तक्ता क्रमांक २

अ.क्र.	पद	एकत्रित मासिक वेतन रुपये
१.	अधिव्याख्याता (शासकीय कला संस्था)	८,०००/-
२.	अधिव्याख्याता (शासकीय अनुदानित संस्था)	७,०००/-
३.	सहाय्यक अधिव्याख्याता (शासकीय अनुदानित संस्था)	५,०००/-

३. तसेच कला संचालनालयांतर्गत शासकीय कला संस्थामधील शिक्षकीय पदे कंत्राटी पद्धतीने भरण्यासाठी खालीलप्रमाणे निवडसमिती नेमण्यात यावी.

१. कला संचालक - अध्यक्ष
  २. विषयतज्ञ - सदस्य (दोन)
  ३. शिक्षक संवर्गातील मागासवर्गीय प्रतिनिधी - सदस्य
  ४. शिक्षक संवर्गातील महिला प्रतिनिधी - सदस्य
- महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने

(पू.सि. मालवणकर)

उपसचिव, महाराष्ट्र शासन

Hon'ble High Court Bench at Aurangabad and Mumbai."

Note :- The above proposal will be placed before the General Body by Prof. A.W.Dhage, on behalf of the Executive Committee.

विषय क्रमांक ३५१ :

नुटा बुलेटीनच्या रौप्य महोत्सवी विशेषांक मालिकेच्या प्रकाशनाबाबतचा अहवाल

नुटा बुलेटीन रौप्य महोत्सवी विशेषांक मालिका प्रकाशनाच्या कार्यपूर्तीबाबतचा पुढील अहवाल विचारात घेणे व सम्मत करणे. :-

अहवाल

(१) आमसभेने आपल्या रविवार, दिनांक ११ नोव्हेंबर २००१ रोजी झालेल्या बैठकीमध्ये विषय क्रमांक २९७ अन्वये सम्मत केलेल्या अहवालाच्या परिच्छेद ६ नुसार पुढील प्रमाणे निर्णय घेतले होते.:- (अ) "नुटा बुलेटीन : रौप्य महोत्सवी विशेषांक मालिका : विशेषांक पहिला," विशेषांक दुसरा, विशेषांक तिसरा या क्रमाने सन २००१ मधील एकामागून एकच्या पृष्ठ क्रमांकानुसार हे अंक प्रकाशित करण्यात यावेत. (ब) विधान परिषदेतील निवडक चर्चेची अधिकृत प्रतिवेदने प्रकाशित करतांना "नुटा बुलेटीन : रौप्य महोत्सवी विशेषांक मालिका : शब्दयुद्ध विशेषांक : भाग १," भाग २, भाग ३ या क्रमाने स्वतंत्र संकलन म्हणून या विशेषांकांना सुद्धा सन २००१ च्या

निवृत्तीवेतन/कुटुंब निवृत्तीवेतनावरील महागाई वाढ : थकवाकीच्या रकमा प्रदान करणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन : वित्त विभाग : शासन निर्णय क्रमांक : निमवा-१००३/२१०/सेवा-४,

मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२, : दिनांक : १६ ऑक्टोबर २००३

निर्णय

राज्य शासकीय निवृत्तीवेतनधार/कुटुंबनिवृत्तीवेतनधारकांना शासन निर्णय, वित्त विभाग, क्रमांक : निमवा १००३/१२६/सेवा-४, दिनांक १४ ऑगस्ट २००३ अन्वये १ ऑगस्ट २००३ पासून केंद्रशासनाच्या सूत्रानुसार दरमहा मूळ निवृत्तीवेतन/कुटुंबनिवृत्तीवेतनावर ५५ टक्के या दराने महागाई वाढ मंजूर करण्यात आलेली आहे. राज्य शासकीय निवृत्तीवेतनधारक/कुटुंबनिवृत्तीवेतनधारकांना १ ऑगस्ट २००३ पूर्वीच्या कालावधीची निवृत्तीवेतन/कुटुंबनिवृत्तीवेतनावरील महागाई वाढीची थकवाकी मंजूर करण्याचा प्रश्न शासनाच्या विचाराधीन होता. शासन असा आदेश देत आहे की, राज्य शासकीय निवृत्तीवेतनधारक/कुटुंब निवृत्तीवेतनधारक यांना त्यांच्या मूळ निवृत्तीवेतन/कुटुंब निवृत्तीवेतनावर खालील तक्त्यात दर्शविलेल्या सुधारित दराने महागाई वाढीच्या थकवाकीच्या रकमा मंजूर करण्यात याव्यात. :-

अ.क्र.	कालावधी	महागाई वाढीचा मासिक दर	
		विद्यमान (टक्के)	सुधारित
१.	१ जानेवारी २००२ ते ३१ मार्च २००२ पर्यंत (३ महिने)	४१.५	४३.५
२.	१ एप्रिल २००२ ते ३० जून २००२ पर्यंत (३ महिने)	४४.५	४६.२५
३.	१ जुलै २००२ ते ३१ डिसेंबर २००२ (६ महिने)	४४.५	४८.५
४.	१ जानेवारी २००३ ते ३१ मार्च २००३ पर्यंत (३ महिने)	४४.५	५०.७५
५.	१ एप्रिल २००३ ते ३१ जुलै २००३ (४ महिने)	४४.५	५५

२. शासन असाही आदेश देत आहे की, राज्य शासनाने यापूर्वी (i) शासन निर्णय, वित्त विभाग, क्रमांक : सेनिवे १००२/१/सेवा-४, दिनांक १३ जानेवारी २००२ व (ii) शासन निर्णय, वित्त विभाग, क्रमांक : निमवा १००२/१३६/सेवा-४, दिनांक १८ मे २००२ अन्वये अनुक्रमे ४१.५ टक्के व ४४.५ टक्के या दराने दिनांक १ ऑक्टोबर २००१ ते ३१ मार्च २००२ व १ एप्रिल २००२ ते ३१ जुलै २००३ या कालावधीत मंजूर केलेल्या महागाई वाढीच्या रकमा, आता वरील सुधारित दराने देय ठरणार्या महागाई वाढीच्या रकमांशी समायोजित करण्यात याव्यात व उर्वरित अनुज्ञेय असलेली सुधारित दराच्या महागाई वाढीच्या थकवाकीची रक्कम अदा करण्यात यावी.

३. रुपयाच्या अपूर्णाकात असलेली महागाई वाढीची रक्कम पुढील रुपयात पूर्णांकित करावी.

४. प्रत्येक वैयक्तिक प्रकरणी देय होणाऱ्या महागाई वाढीच्या रकमेची परिगणना करण्याची जबाबदारी ही निवृत्तीवेतन संवितरण प्राधिकारी म्हणजे यथास्थिती, अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई/कोषागार अधिकारी यांची राहिल.

५. शासन असाही आदेश देत आहे की, ज्यांना निवृत्तीवेतन योजना लागू केलेली आहे, अशा मान्यता व अनुदानप्राप्त शैक्षणिक संस्था, कृषिंतर विद्यापीठे व त्यांच्याशी संलग्न असलेली अशासकीय महाविद्यालये व कृषी विद्यापीठे यामधील निवृत्तीवेतनधारक/कुटुंब निवृत्तीवेतनधारक यांना वरील निर्णय, योग्य त्या फेरफारासह, लागू राहिल.

६. महाराष्ट्र जिल्हा परिषदा व पंचायत समिती अधिनियम, १९६१ (सन १९६२ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक पाच) च्या कलम २४८ च्या परंतुकांन्वये प्रदान केलेले अधिकार आणि त्यासंबंधातील इतर सर्व अधिकार यांचा वापर करून शासन असाही आदेश देत आहे की, वरील निर्णय जिल्हा परिषदांचे निवृत्तीवेतनधारक/कुटुंब निवृत्तीवेतनधारक यांनाही लागू राहतील.

७. ज्या राज्य शासकीय कर्मचाऱ्यांनी सरकारी क्षेत्रातील उपक्रमांमध्ये/स्वायत्त संस्थांमध्ये/स्थानिक संस्था इत्यादींमध्ये स्वतःला सामावून घेतल्यानंतर एक रकमी ठोक रक्कम स्वीकारलेली आहे, व जे निवृत्तीवेतनाच्या १/३ इतका अंशराशीकृत भाग पुनःस्थापित करण्यासाठी तसेच शासन निर्णय, वित्त विभाग, क्रमांक निअंक १०९९/३०६/सेवा-४, दिनांक १५ नोव्हेंबर १९९९ अनुसार अंशराशीकृत रकमेच्या सुधारणेस पात्र ठरले आहेत, अशा कर्मचाऱ्यांनाही, शासन निर्णय, वित्त विभाग, क्रमांक : निअंक १००१/५०/सेवा-४, दिनांक ९ एप्रिल २००१ च्या तरतुदीनुसार त्यांच्या पूर्ण निवृत्तीवेतनावर, वरील परिच्छेद-१ मध्ये विहित केलेल्या दिनांकापासून व विहित दराने निवृत्तीवेतनावरील महागाई वाढीची थकवाकी अनुज्ञेय राहिल.

८. या संबंधीचा खर्च वरील परिच्छेदात नमूद केलेल्या निवृत्तीवेतनधारकांची निवृत्तीवेतने ज्या अर्थसंकल्पीय शीर्षाखाली खर्ची टाकण्यात येतात, त्या शीर्षाखाली खर्ची टाकण्यात यावा व तो त्या त्या शीर्षातर्गत मंजूर अनुदानातून भागविण्यात यावा.

९. शासनाने वेळोवेळी मंजूर केलेल्या निवृत्तीवेतनावरील महागाई वाढी देण्याबाबतचे सध्या अस्तित्वात असलेले सर्व आदेश, योग्य त्या फेरफारांसह, आता मंजूर केलेल्या महागाई वाढीस देखील लागू राहतील.

१०. या आदेशाची इंग्रजी प्रत सोबत जोडली आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

वसन्त वा. चौधरी,
शासनाचे उपसचिव.

नुटा बुलेटीनचेच पृष्ठ क्रमांक देण्यात यावेत. (क) संकलन सुविधा व पृष्ठ क्रमांकाची संदर्भ सुलभता लक्षात घेवून यापुढे एका मागून एक प्रकाशित होणाऱ्या या सर्व अंकांना सन २००१ च्या नुटा बुलेटीनचे पृष्ठ क्रमांक देण्यात येतील. (जरी ते प्रत्यक्ष पुढील वर्षात प्रकाशित करण्यात आले तरी) पृष्ठ क्रमांक जरी २००१ च्या नुटा बुलेटीनचे देण्यात आले तरी अंक प्रकाशित केल्याची तारीख व तो पोस्टात टाकल्याची तारीख मात्र प्रत्यक्षात जी असेल तीच असावी.

(२) नुटा बुलेटीनच्या रौप्य महोत्सवी विशेषांक मालिकेच्या संदर्भात उपरोक्त महत्वपूर्ण निर्णय सन २००१ च्या बैठकीत आमसभेने घेतल्यानंतर याबाबतच्या पृष्ठ क्रमांकांच्या योजनेचे नियोजन करण्यात आले. या नियोजनानुसार सन २००१ च्या नियमित नुटा बुलेटीनच्या प्रकाशनासाठी पृष्ठ क्रमांक १ ते ११२ राखून ठेवण्यात आलेत. पृष्ठ ११३ पासून तर पृष्ठ क्रमांक ६०० पर्यंतची पृष्ठे (सन २००१ चे नुटा बुलेटीन) विशेषांकांसाठी राखून ठेवावी असा निर्णय घेण्यात आला. ६०१ च्या पुढील पृष्ठ क्रमांक (सन २००१ चे नुटा बुलेटीन) हे शब्द युद्ध विशेषांकाना द्यावे असे ठरले.

(३) रौप्य महोत्सवी विशेषांक मालिकेच्या प्रकाशनातील विशेषांकाच्या प्रकाशनाबाबत पुढील प्रमाणे कार्यवाही करण्यात आली. :- विशेषांक पहिला : दिनांक १५ ऑक्टोबर, २००१ रोजी "महाराष्ट्र विद्यापीठ अधिनियम १९९४ - विशेषांक" म्हणून प्रकाशित करण्यात आला. विशेषांक दुसरा : दिनांक १५ नोव्हेंबर, २००१ रोजी "नुटा बुलेटीन" (१९७६ ते २०००) अनुक्रमणिका - विशेषांक" म्हणून प्रकाशित करण्यात आला. विशेषांक तिसरा : दिनांक १५ नोव्हेंबर, २००१ रोजी "शिक्षणाचे वाटोळेकरण - विशेषांक" म्हणून प्रकाशित करण्यात आला. विशेषांक चौथा : दिनांक १५ फेब्रुवारी, २००२ रोजी "नेट/सेट - विशेषांक" म्हणून प्रकाशित करण्यात आला. विशेषांक पाचवा : दिनांक १ ऑगस्ट, २००२ रोजी "वैद्यकीय खर्चाची प्रतिपूर्ती सुविधा विशेषांक" म्हणून प्रकाशित करण्यात आला. विशेषांक सहावा : दिनांक १५ ऑक्टोबर, २००२ रोजी "सेवा निवृत्तीवेतन व उपदान योजना विशेषांक" म्हणून प्रकाशित करण्यात आला. विशेषांक सातवा : दिनांक १५ नोव्हेंबर, २००२ रोजी "रजा प्रवास सवलत विशेषांक" म्हणून प्रकाशित करण्यात आला. विशेषांक आठवा : दिनांक १ फेब्रुवारी, २००३ रोजी "वेतन अनुदान व्यवस्था विशेषांक" म्हणून प्रकाशित करण्यात आला. विशेषांक नववा : दिनांक १ जुलै, २००३ रोजी "संघटना - संस्थापना विशेषांक" म्हणून प्रकाशित करण्यात आला. विशेषांक दहावा : दिनांक १ सप्टेंबर, २००३ रोजी "महत्वपूर्ण दस्तऐवज विशेषांक" म्हणून प्रकाशित करण्यात आला. विशेषांक अकरावा : दिनांक १५ सप्टेंबर, २००३ रोजी "नेट/सेट (दुसरा) विशेषांक" म्हणून प्रकाशित करण्यात आला.

(४) नुटा बुलेटीनच्या रौप्य महोत्सवी प्रकाशनातील शब्द-युद्ध विशेषांक (संघटनेच्या अध्यक्षांनी व त्यांच्या सहकाऱ्यांनी विधानपरिषद सदस्य या नात्याने विधानपरिषदेत घडवून आणलेल्या चर्चेवरील, उपस्थित केलेल्या प्रश्नावरील, कार्यवाहीची निवडक अधिकृत प्रतिवेदने समाविष्ट असलेल्या) मालिकेच्या प्रकाशनाबाबत पुढील प्रमाणे कार्यवाही करण्यात आली. :- शब्द-युद्ध विशेषांक : भाग एक : दिनांक १५ डिसेंबर, २००१ रोजी प्रकाशित करण्यात आला. शब्द-युद्ध विशेषांक : भाग दोन : दिनांक १ मार्च, २००२ रोजी प्रकाशित करण्यात आला. शब्द-युद्ध विशेषांक : भाग तीन : दिनांक १५ ऑगस्ट, २००२ रोजी प्रकाशित करण्यात आला. शब्द-युद्ध विशेषांक : भाग चार : दिनांक १५ सप्टेंबर, २००२ रोजी प्रकाशित करण्यात आला. शब्द-युद्ध विशेषांक : भाग पाच : दिनांक १ ऑक्टोबर, २००२ रोजी प्रकाशित करण्यात आला. शब्द-युद्ध विशेषांक : भाग सहा : दिनांक १ नोव्हेंबर, २००२ रोजी प्रकाशित करण्यात आला. शब्द-युद्ध विशेषांक : भाग सात : दिनांक १ मार्च, २००३ रोजी प्रकाशित करण्यात आला. शब्द-युद्ध विशेषांक : भाग आठ : दिनांक १५ जून, २००३ रोजी प्रकाशित करण्यात आला. शब्द-युद्ध विशेषांक : भाग नऊ : दिनांक १ ऑगस्ट, २००३ रोजी प्रकाशित करण्यात आला. शब्द-युद्ध विशेषांक : भाग दहा : दिनांक १५ ऑगस्ट, २००३ रोजी प्रकाशित करण्यात आला.

(५) पुढे करावयाच्या कार्यवाहीबाबत असे नमुद करण्यात येते की शब्द-युद्ध विशेषांकांचे पुढील भाग व त्यानंतर अनुक्रमणिका देऊन शब्द युद्ध विशेषांक मालिकेचे कामसुद्धा संपुष्टात येईल.

(६) हे काम संपुष्टात आल्याबरोबर या सर्व विशेषांकातील मजकूर व त्यासोबतच सन १९९५ ते सन २००३ पर्यंतचा नुटा बुलेटीनमध्ये प्रकाशित करण्यात आलेला सर्व मजकूर समाविष्ट असलेली संगणकीय सी.डी. प्रत्येक जिल्हा युनिटला उपलब्ध करून देण्याचे ठरविण्यात येते.

Note :- The above report will be placed before the General Body by Prof. A.G.Somavanshi, on behalf of the Executive Committee.

विषय क्रमांक ३५२ :

वेतनेतर अनुदानाचा नवा शासन निर्णय

वेतनेतर अनुदानाविषयी महाराष्ट्र शासनाने निर्गमित केलेला २३ सप्टेंबर २००३ चा पुढील शासन निर्णय विचारात घेणे :-

"अकृषि विद्यापीठाशी संलग्नित अशासकीय अनुदानित कला, वाणिज्य,

विज्ञान, विधी व शिक्षणशास्त्र महाविद्यालयांच्या

वेतनेतर अनुदानाबाबत...

महाराष्ट्र शासन

उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग,

शासन निर्णय, क्रमांक एनजीसी २००३/(३५४/०३)/मशी-३,

मंत्रालय विस्तार भवन, मुंबई ४०० ०३२,

दिनांक : २३ सप्टेंबर, २००३

संदर्भ : १) शासन निर्णय, शिक्षण सेवायोजन आणि युवक सेवा विभाग, क्रमांक एनजीसी १२७९/१५७७९६-XXV, दिनांक ३.१०.१९७९.

२) शासन निर्णय, उच्च व तंत्र शिक्षण आणि सेवायोजन विभाग, क्रमांक बीयूसी १०८८/२०२९/मशि-३, दिनांक १०.१.१९९६.

शासन निर्णय :

अकृषि विद्यापीठाशी संलग्नित अशासकीय अनुदानित कला, वाणिज्य, विज्ञान, विधी व शिक्षणशास्त्र महाविद्यालयांना उपरोक्त संदर्भ क्र. १ व २ अन्वये अनुदान योजना लागू केली आहे. शासन निर्णय, दिनांक ३.१०.१९७९ अन्वये लागू केलेल्या वेतनेतर अनुदान सूत्रात बदल करण्याचा प्रश्न शासनाच्या विचाराधीन होता. आता अशासकीय अनुदानित कला, वाणिज्य, विज्ञान, विधी व शिक्षणशास्त्र महाविद्यालयातील मान्य शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांच्या वेतनावर शासनाकडून महाविद्यालयाला जे वेतन अनुदान दिले जाते, त्या वेतन अनुदानाच्या ५ टक्के इतका निधी वेतनेतर अनुदान म्हणून देण्याचा निर्णय शासनाने घेतला आहे.

हे आदेश वित्त विभागाच्या सहमतीने त्यांच्या अनौपचारिक संदर्भ क्रमांक ११८३/सेवा-५, दिनांक २६.८.२००३ अन्वये निर्गमित करण्यात येत आहेत.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(अ.अ. कारखानिस)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन"

विषय क्रमांक ३५३ :

आचार्य पदवीधारकांच्या शोध प्रबंधाचा विषय, शोध कर्त्याचे नाव, पत्ता, मार्गदर्शकाचे नाव, पत्ता नुटा बुलेटीनमध्ये क्रमशः प्रकाशित करणे

प्रा. रा.बा.देवरकर हे पुढील प्रस्ताव मांडतील :-

आज ज्ञानाच्या कक्षा इतक्या विस्तारित झाल्या आहेत की, २-४ वर्षापूर्वी पदव्युत्तर परीक्षा उत्तीर्ण झालेल्या प्राध्यापकाला ते ज्या वर्गाला शिकवितात ते त्यांना तयारी केल्याशिवाय शिकविणे शक्य होत नाही व त्यांच्या प्रतिपादनात अनेक त्रुटी राहतात. त्यामुळे वर्गातील हुशार विद्यार्थी मागे पडतात, करिता प्राध्यापकांना त्यांच्या ज्ञानकक्षा अद्यावत राखण्याकरीता स्वाध्यायाची गरज वाटते. ते स्वाध्याय त्यांना जर शोध कार्याकडे मार्गस्त केल्यास उपयोगी ठरू शकतो. करिता शोधकर्त्याची नावे त्यांच्या विभागासह व मार्गदर्शकासह पत्ता देवून क्रमशः प्रकाशित करण्यास हरकत नसावी, जेणे करून शोधकर्त्याला त्यांच्याशी संपर्क साधता येईल.

*****

**RULES FOR PROPOSING AMENDMENTS
(Reproduced from page 97 of 1977
NUTA Bulletin)**

1. Any proposal before the meeting may be amended (a) by leaving out a word or words or (b) by leaving out a word or words in order to add or insert a word or words or (c) by adding or inserting a word or words.

2. An amendment to be in order shall : (a) not constitute a direct negative to the original resolution : (b) be relevant to and within the scope of the resolution to which it is moved.

(२)

मिडलस्कूल (डी.एड.) शिक्षकांना केंद्रिय प्राथमिक शिक्षकांप्रमाणे सुधारित वेतनश्रेणी लागू करणे

तिसरे अधिवेशन २००३ : बुधवार, दिनांक १६ जुलै २००३ : महाराष्ट्र विधानपरिषद

३३५७१ श्री. वसंतराव खोटेरे, प्रा.बी.टी.देशमुख, व्ही.यु.डायगव्हाणे, प.म.पाटील, नानासाहेब बोरस्ते, जी.एल.अनापूरे, नातिकोदीन खतिव : तारांकित प्रश्न क्रमांक ३०३७५ ला दिनांक १२ मार्च २००३ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

१) मिडलस्कूल (डी.एड.) शिक्षकांच्या वेतनश्रेणी निश्चित करतांना निर्माण झालेले दोष दुरुस्त करण्यासाठी केंद्र शासनाच्या मनुष्यबळ विकासमंत्रालयाने दिनांक ४ एप्रिल २००२ रोजी एक शासननिर्णय (क्रमांक इ-५-२१/९७-यु.टी.) निर्गमित करून कारवाई केली असल्याचे लक्षात आणून देऊन तत्सम दोष दुरुस्तीचा शासननिर्णय महाराष्ट्र शासनाने त्वरित निर्गमित करावा, अशी मागणी करणारे जे निवेदन विभागीय कार्यवाह, विदर्भ माध्यमिक शिक्षक संघ यांनी मा. शालेय शिक्षणमंत्री यांना ९ जानेवारी २००३ रोजी किंवा त्या दरम्यान पाठविले त्यासंदर्भातील केंद्र शासनाच्या निर्णयाची प्रत प्राप्त करून घेण्याची कारवाई पूर्ण झाली हे खरे आहे काय?

२) असल्यास, याबाबत शासनाने काय कारवाई केलेली आहे?

३) कारवाई केलेली नसल्यास, याबाबत होणाऱ्या विलंबाची कारणे काय आहेत?

श्री. राजेंद्र शिंगणे, श्री. अमरिशभाई पटेल यांच्याकरिता : (१) नाही.

(२) केंद्र शासनाच्या मूळ शासन निर्णयाची प्रत अद्याप शासनास प्राप्त झालेली नाही. यास्तव केंद्र शासनास स्मरणपत्र पाठविण्यात आले आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

श्री. वसंतराव खोटेरे : अध्यक्ष महाराज, या ठिकाणी जे उत्तर शासनाकडून आलेले आहे ते बरोबर नाही. कारण आज महाराष्ट्र राज्यामध्ये जवळपास ३ लाख मिडलस्कूल शिक्षक आहेत आणि केंद्र सरकारने त्यांच्या बाबत वरिष्ठ श्रेणीचा जी.आर.काढलेला आहे. आता या उत्तरात असे म्हटले आहे की, केंद्र सरकारच्या जी.आर.ची मूळ प्रत अद्याप मिळालेली नाही. आता या गोष्टीस देखील जवळपास ४ महिने झालेले आहेत. इतक्या कालावधीमध्ये शासनाला केंद्र सरकारच्या जी आर ची मूळ प्रत न मिळणे हे काही बरोबर नाही. म्हणून ही मूळ प्रत मिळण्यास आणखी आपल्याला किती काळ लागेल?

श्री. राजेंद्र शिंगणे : अध्यक्ष महाराज, या ठिकाणी उत्तरात जे सांगितले आहे ते बरोबर आहे. कारण या ठिकाणी मिडलस्कूल शिक्षकांना सुधारित वेतनश्रेणी लागू करण्याबाबत केंद्र सरकारने सुधारित जीआर काढलेला

(१)

मिडलस्कूल (डी.एड.) शिक्षकांना केंद्रिय प्राथमिक शिक्षकांप्रमाणे सुधारित वेतनश्रेणी लागू करणे

दुसरे अधिवेशन २००३ : बुधवार, दिनांक १२ मार्च २००३ : महाराष्ट्र विधानपरिषद

(४) * ३०३७५. श्री.वसंतराव खोटेरे, प्रा.बी.टी.देशमुख, श्री.व्ही.यु.डायगव्हाणे, श्री.प.म.पाटील, श्री.नानासाहेब बोरस्ते, श्री.जी.एल.अनापूरे : सन्माननीय शालेय शिक्षणमंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय:-

(१) मिडलस्कूल (डी.एड.) शिक्षकांच्या वेतनश्रेणी निश्चित करतांना निर्माण झालेले दोष दुरुस्त करण्यासाठी केंद्र शासनाच्या मनुष्यबळ विकास मंत्रालयाने दिनांक ४ एप्रिल २००२ रोजी शासननिर्णय क्रमांक इ-५-२१/९७-यु.टी. निर्गमित करून कारवाई केली असल्याचे लक्षात आणून देऊन तत्सम दोष दुरुस्तीचा शासननिर्णय महाराष्ट्र शासनाने त्वरित निर्गमित करावा, अशी मागणी करणारे एक निवेदन विभागीय कार्यवाह, विदर्भ माध्यमिक शिक्षक संघ यांनी मा.शालेय शिक्षणमंत्री यांना जानेवारी २००३ रोजी किंवा त्या दरम्यान पाठविले हे खरे आहे काय;

(२) असल्यास, याबाबत शासनाने काय कारवाई केलेली आहे;

(३) कारवाई केलेली नसल्यास, याबाबत होणाऱ्या विलंबाची कारणे काय आहेत?

श्री.अमरिश पटेल : (१) विदर्भ माध्यमिक शिक्षक संघ यांचे दिनांक ९ जानेवारी २००३ चे निवेदन प्राप्त झाले आहे. मात्र त्यासोबत केंद्र शासनाच्या शासन निर्णयाची प्रत प्राप्त झालेली नाही.

(२) केंद्र शासनाच्या निर्णयाची प्रत प्राप्त करून घेण्यात येत आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

श्री. बी. टी. देशमुख : सभापती महोदय, आपल्या निर्णयासाठीच हा हरकतीचा मुद्दा मी उपस्थित करित आहे. हा पध्दतीचा आणि व्यवस्थेचा प्रश्न आहे. आजच्या तारांकित प्रश्नोत्तराच्या यादीत अ.क्र. ४ वर जो ३०३७५ क्रमांकाचा तारांकित प्रश्न आहे, त्याच्या प्रश्न भाग १ ला उत्तर असे दिले आहे की, "विभागीय कार्यवाह विदर्भ माध्यमिक शिक्षक संघ यांचे दिनांक ९ जानेवारी २००३ चे निवेदन प्राप्त झाले आहे. मात्र त्यासोबत केंद्र शासनाच्या शासन निर्णयाची प्रत प्राप्त झालेली नाही." केंद्र शासनाचा निर्णय आणि तारीख निवेदनात दिली आहे, मध्यवर्ती सरकारच्या मनुष्यबळ

विकास मंत्रालयाचा निर्णय आणि ४ एप्रिल २००२ ही त्याची तारीख दिली आहे, समजा राज्य शासनाचा किंवा केंद्र शासनाचा शासन निर्णय आणि तारीख दिली आहे. परंतु निवेदनकर्त्यांनी तो शासन निर्णय द्यावा, अशी अपेक्षा करणे चूक आहे. माझ्याजवळ केंद्राच्या निर्णयाची प्रत आहे. प्रश्नात जी तारीख दिली आहे, तसेच जो नंबर दिला आहे, तो बिनचूक आहे. आता शासनाच्या अधिकाऱ्यांनी अशा प्रकारचे उत्तर देणे हे बरोबर आहे काय ? आता हा सगळा निर्णय निवेदनाकर्त्यांनी सोबत जोडावा अशी अपेक्षा बरोबर आहे काय? सरकारी डॉक्युमेंट, केंद्राचा किंवा राज्य शासनाचा शासन निर्णय, उच्च किंवा सर्वोच्च न्यायालयाचा निर्णय या सारखे पब्लिक डॉक्युमेंट हे निवेदनासोबत निवेदनकर्त्याला जोडा असे म्हणणे कितपत योग्य आहे ? Publicly identifiable Govt. document तारीख व नंबरसह दिले. निवेदनकर्त्यांनी या बाबतचा संदर्भ बिनचूक दिला आहे, परंतु तो शासननिर्णय सोबत जोडलेला नाही. त्यांचे निवेदन आमच्याकडेही आले आहे. मध्यवर्ती सरकार ही मोठी ऑर्गनायझेशन आहे.आता आम्हाला तो संपूर्ण निर्णय मिळतो आणि राज्य सरकारला तो केंद्राचा शासननिर्णय मिळत नाही, हे काही बरोबर नाही. आम्हाला या हरकतीच्या मुद्याबाबत माननीय सभापतींनी निर्णय द्यावा अशी माझी विनंती आहे. माझा या बाबत कोणताही उपप्रश्न नाही.

सभापती : माननीय सदस्यांनी औचित्याचा मुद्दा या ठिकाणी उपस्थित केला आहे. ज्यांनी प्रश्न मांडावयाचा, ज्यांनी निवेदन करावयाचे, त्यांनी निर्णयाची प्रत जोडली पाहिजे असे म्हणणे बरोबर नाही. राज्य सरकारला केंद्र सरकारचा निर्णय प्राप्त करून घेता येत नाही, ही दुर्दैवाची गोष्ट आहे. अशा प्रकारची भूमिका प्रशासनाने घेणे हे बरोबर नाही. महाराष्ट्र शासनाला, केंद्र शासनाचा एखादा अध्यादेश, एखादा निर्णय, एखादा परिपत्रक हे मिळविता येऊ नये ? सदस्यांना तो निर्णय मिळतो. परंतु प्रशासनाला तो निर्णय मिळत नाही, हे बरोबर नाही. अशा प्रकारची भूमिका घेणे हे बिलकूल उचित नाही. अशा प्रकारची भूमिका प्रशासनाने घेऊ नये.

*****

आहे. त्याची प्रत आपल्याला, राज्य सरकारला अजून मिळालेली नाही. या संदर्भात विदर्भ माध्यमिक शिक्षक संघाने मा. शालेय शिक्षणमंत्र्यांना पत्र पाठवून केंद्राच्या निर्णयाची प्रत मिळाली आहे काय? वा त्याबाबत आपण काय करणार आहात? असा प्रश्न विचारला आहे. त्या निवेदनासोबत केंद्राच्या जीआरची झेरॉक्स प्रत देखील त्यांनी जोडली आहे. पण सदर जीआरची मूळ प्रत मिळविण्यासाठी राज्य सरकारकडून केंद्राकडे पाठपुरावा आम्ही करित आहोत.

श्री. बी.टी.देशमुख : अध्यक्ष महाराज, हा विचारता सोय नाही एवढ्या कौतुकाचा विषय झाला आहे की, गेल्या वेळेस याच प्रश्नाबाबत सभागृहामध्ये सरकारने उत्तर दिले आहे की, “विदर्भ माध्यमिक शिक्षक संघ यांचेकडून निवेदन प्राप्त झालेले आहे. मात्र त्यासोबत केंद्र सरकारच्या निर्णयाची प्रत प्राप्त झालेली नाही.” अध्यक्ष महाराज, त्यावेळी या संबंधात आपण रुलिंग दिले होते की, “केंद्र सरकारच्या निर्णयाची, परिपत्रकाची प्रत सदस्यांना मिळते आणि प्रशासनाला मिळत नाही हे बरोबर नाही आणि अशी भूमिका प्रशासनाने घेऊ नये.” तरीही यांनी निवेदनकर्त्यांना पत्र पाठविले की, “केंद्र सरकारच्या ज्या पत्राचा आपण उल्लेख केला आहे ते पत्र विभागास प्राप्त झालेले नसल्यामुळे ते प्राप्त करून द्यावे.” अध्यक्ष महाराज, हे पत्र महाराष्ट्र शासनाच्या अवर सचिवांनी लिहिलेले आहे, अर्थात आपण निर्णय देण्यापूर्वी म्हणजे २५.२.२००३ रोजी पाठविलेले ते पत्र आहे. त्यानंतर निवेदन कर्त्यांनी ९ एप्रिल, २००३ रोजी रजिस्टर पोस्टाने केंद्र शासनाच्या मूळ निर्णयाची प्रत विभागाला पाठवून दिली आहे. त्यावर देखील आता हे उत्तर येथे दिले गेलेले आहे. याला काय म्हणावे ? मला हे कळत नाही की, शिक्षण खात्याचे अधिकारी तुमची फजिती करण्यासाठी काम करित आहेत की, तुम्हाला मदत करण्यासाठी काम करताहेत. केंद्र सरकार चंद्रावर आहे काय ? निवेदनकर्त्यांनी तुमच्याकडे केंद्र शासनाच्या मूळ जीआर ची प्रत पाठविली आहे. त्याच मूळ जीआरची प्रत त्यांनी आम्हालाही पाठविली आहे. आमच्याकडे आहे आणि तुमच्याजवळ - पण आहे. शासनाजवळ नाही असे म्हणणे हे उचित नाही. म्हणून त्या अधिकाऱ्यावर आपण प्रथमतः कारवाई करा की जे तुम्हाला अशा प्रकारची माहिती देतात. केंद्र सरकारचा जी.आर. तुम्हाला अजून ६-७ महिने झाले तरी मिळत नाही हे काही बरोबर नाही. तो मिळण्यासाठी आपण काय करणार आहात?

श्री. राजेंद्र शिंगणे : या बाबत महाराष्ट्र शासनाने २५ फेब्रुवारी २००३ रोजी एक पत्र केंद्र शासनाला पाठविले आहे. त्याचबरोबर जुलै २००३ ला एक पत्र पाठविले आहे. या ठिकाणी हा जो निर्णय झाला आहे, त्याची एक प्रत शासनाकडे पाठवावी, असा दोनदा पत्रव्यवहार आम्ही केला आहे.

श्री. बी. टी. देशमुख : आपणाकडे केंद्र शासनाच्या त्या निर्णयाची निवेदनकर्त्यांनी पाठविलेली सत्यप्रत नाही काय ?

श्री. राजेंद्र शिंगणे : विदर्भ माध्यमिक संघाने आमच्याकडे या बाबतची झेरॉक्स प्रत दिलेली आहे. झेरॉक्स प्रतीवर आपण कोणताही निर्णय घेऊ शकत नाही. ओरीजीनल प्रत जोपर्यंत आपणाकडे प्राप्त होत नाही, तोपर्यंत आपण या बाबतचा निर्णय घेऊ शकत नाही.

(गोंधळ)

सभापती : झेरॉक्स प्रतीवर आपण १०० टक्के विश्वास ठेवीत नाही, हे बरोबर आहे. गेल्यावेळी मला आश्चर्य वाटले होते. त्यापेक्षा आता मला महद् आश्चर्य वाटत आहे. आता आश्चर्याचे रूपांतर महद् आश्चर्यात झाले आहे. केंद्र शासनाची एक प्रत याच देशातील एका राज्य सरकारला मिळत नाही. आता पत्र पाठवून होत नसेल तर सचिवांना दिल्लीला जाऊन येऊ द्या. मा. मंत्रिमहोदय जर दिल्लीला गेले असतील तर त्यांनी ती प्रत आणावयास पाहिजे होती. त्यामध्ये काय बिघडले ?

श्री. बी. टी. देशमुख : सभापती महोदय, त्यामुळे हा प्रश्न येथेच थांबवावा.पुढच्या बुधवारी हा प्रश्न पुन्हा घ्यावा. पुढच्या बुधवारपर्यंत शासनाला प्रत मिळू शकते काय तेही कळेल.

सभापती : दळणवळणाची साधने अद्ययावत झाली आहेत. त्यामुळे येथून या बाबतची विचारणा करावयाला आणि याची प्रत केंद्र शासनाने तेथून पाठवावयाला काय हरकत आहे ? ही प्रत याप्रमाणे दोन मिनिटात या सरकारकडे यावयाला काय हरकत आहे ?

श्री. राजेंद्र शिंगणे : सभापती महोदय, आम्ही माननीय सदस्यांच्या भावना लक्षात घेतलेल्या आहेत.

(गोंधळ)

श्री. बी. टी. देशमुख : सभापती महोदय, हा भावना लक्षात घेण्याचा प्रश्न नाही. ६ महिने केंद्र शासनाच्या निर्णयाची प्रत तुम्हाला मिळत नाही त्यामुळे हा प्रश्न आपण राखून ठेवावा.

श्री. राजेंद्र शिंगणे : सभापती महोदय, या बाबत केंद्र शासनाने निर्णय घेतलेला आहे. केंद्रीय शाळा व केंद्रशासित प्रदेशातील शाळेतील शिक्षकांना हा निर्णय लागू असल्यामुळे त्या संदर्भातील निर्णय अद्याप त्यांनी महाराष्ट्र शासनाला कळविला नाही.

श्री. बी. टी. देशमुख : याचा अर्थ निर्णय झालेला आहे ना ?

(गोंधळ)

श्री. राजेंद्र शिंगणे : विदर्भ माध्यमिक संघातर्फे महाराष्ट्र शासनाला या बाबतची एक झेरॉक्स कॉपी दिली आहे. त्या संदर्भावरून आम्ही या बाबतची माहिती घेतली आहे.

(गोंधळ)

सभापती : मा. मंत्रिमहोदयांना प्रथम बोलू द्यावे.

श्री. बी. टी. देशमुख : आम्ही त्यांचे उत्तर ऐकले आहे. त्यावरून प्रतिकूल उत्तर देण्यापूरता केंद्र शासनाचा निर्णय त्यांना मिळालेला आहे, असेही उत्तर मिळते आणि अनुकूल उत्तर हवे असेल तर त्यांना निर्णय मिळालेला नाही, असेही उत्तर मिळते.

श्री. राजेंद्र शिंगणे : सभापती महोदय, मी या बाबत अगोदरच सांगितले आहे. या बाबत आपण जे निवेदन शासनाला दिले होते, त्यासोबत आपल्याजवळ जी प्रत होती, ती प्रतही आपण शासनाला दिली आहे. आता त्या प्रतीचा अभ्यास केला तर असे दिसून येत आहे की, हा केंद्र सरकारने घेतलेला निर्णय आहे. केंद्रशासित प्रदेशासाठी घेतलेला हा निर्णय आहे. त्यांनी केंद्रातील कर्मचा-यांसाठी घेतलेला हा निर्णय आहे. त्यामुळे आपल्या राज्यातील शिक्षकांना हा निर्णय लागू करण्याचा प्रश्नच येत नाही. आणि त्यामुळेच त्यांनी आपल्याला हा निर्णय कळविलेला नाही.

सभापती : म्हणजे तो निर्णय महाराष्ट्र राज्याला लागू होणार नाही, असे आहे काय ?

श्री. राजेंद्र शिंगणे : या प्रतीचा अभ्यास केल्यानंतर असे दिसून येत आहे की, महाराष्ट्रातील आपल्या शिक्षकांना तो लागू होणार नाही.

(गोंधळ)

श्री. बी. टी. देशमुख : या ठिकाणी केंद्र शासनाच्या मेरीटवर जर चर्चा होणार असेल तर मला या बाबतचे दुसरेही काही मुद्दे या ठिकाणी मांडावे लागतील. केंद्र शासनाच्या निर्णयाबाबत चर्चा सुरु करणार आहोत आणि चर्चा आपण सुरु करणार नाही, असे दूहेरी चालणार नाही. तुम्हाला जर निर्णय मिळाला असेल, ती खरी प्रत आहे याबाबत तुमची खात्री झाली असेल तर त्या बाबतची चर्चा आम्ही सुरु करतो. आता आपल्याला केंद्राचा निर्णय मिळाला नसेल असे आपले म्हणणे असेल तर चर्चेचा प्रश्नच नाही. आम्ही त्याप्रमाणे मा. सभापतींना विनंती केली आहे की, प्रश्न राखून ठेवावा या बाबतची चर्चा आपण पुढच्या बुधवारी करू. परंतु असे न होता, म्हटले तर केंद्राचा निर्णय मिळाला, म्हटले तर नाही मिळाला. त्या निर्णयाच्या गुणवत्तेवर चर्चा होणार असेल तर आम्ही त्यावर चर्चा करण्यासाठी तयार आहोत.

सभापती : केंद्र सरकारचा जो मूळ निर्णय आहे, तो मूळ निर्णय मा. मंत्रिमहोदय किती दिवसात उपलब्ध करू शकतील ?

श्री. राजेंद्र शिंगणे : या बाबतची मूळ प्रत किती दिवसात प्राप्त करून घेऊ, हे मला आताच सांगता येणार नाही.

(गोंधळ)

सभापती : आठ दिवसात निर्णय मिळण्यामध्ये कोणती अडचण आहे.

श्री. राजेंद्र शिंगणे : आठ दिवसाच्या आत हा निर्णय आम्ही प्राप्त करून घेऊ.

(गोंधळ)

सभापती : हा प्रश्न गेल्या अधिवेशनातील आहे. त्याचे उत्तर आणि त्याबाबतची मूळ प्रत अजून मिळत नाही. आता आठ दिवसाच्या आत याची प्रत आपण मिळविणार आहांत. त्यामुळे आठ दिवसानंतर हा प्रश्न घेण्यात येईल.

*****

(३)

मिडलस्कूल (डी.एड.) शिक्षकांना केंद्रिय प्राथमिक शिक्षकांप्रमाणे सुधारित वेतनश्रेणी लागू करणे

तिसरे अधिवेशन २००३ : बुधवार, दिनांक २३ जुलै २००३ : महाराष्ट्र विधानपरिषद

दिनांक १६.७.२००३ रोजी राखून ठेवलेल्या विधानपरिषद तारांकित प्रश्न क्रमांक ३३५७१ चे सुधारित उत्तर

३३५७१ श्री. वसंतराव खोटेरे, प्रा.बी.टी.देशमुख, व्ही.यु.डायगव्हाणे, प.म.पाटील, नानासाहेब बोरस्ते, जी.एल.अनापूर, नातिकोदीन खतिव : तारांकित प्रश्न क्रमांक ३०३७५ ला दिनांक १२ मार्च २००३ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

१) मिडलस्कूल (डी.एड.) शिक्षकांच्या वेतनश्रेणी निश्चित करतांना निर्माण झालेले दोष दुरुस्त करण्यासाठी केंद्र शासनाच्या मनुष्यबळ विकासमंत्रालयाने दिनांक ४ एप्रिल २००२ रोजी एक शासननिर्णय (क्रमांक इ-५-२१/९७-यु.टी.) निर्गमित करून कारवाई केली असल्याचे लक्षात आणून देऊन तत्सम दोष दुरुस्तीचा शासननिर्णय महाराष्ट्र शासनाने त्वरित निर्गमित करावा, अशी मागणी करणारे जे निवेदन विभागीय कार्यवाह, विदर्भ माध्यमिक शिक्षक संघ यांनी मा. शालेय शिक्षणमंत्री यांना ९ जानेवारी २००३ रोजी किंवा त्या दरम्यान पाठविले त्यासंदर्भातील केंद्र शासनाच्या निर्णयाची प्रत प्राप्त करून घेण्याची कारवाई पूर्ण झाली हे खरे आहे काय?

२) असल्यास, याबाबत शासनाने काय कारवाई केलेली आहे?

३) कारवाई केलेली नसल्यास, याबाबत होणाऱ्या विलंबाची कारणे काय आहेत?

श्री. अमरिश पटेल शालेय शिक्षण मंत्री : (१) होय

(२) व (३) केंद्र शासनाच्या मूळ शासन पत्राची प्रत प्राप्त करून घेण्यात आली असून केंद्र शासनाच्या सदरील पत्राचे अवलोकन केले असता, केंद्र शासनाच्या केंद्रिय प्राथमिक (मिडलस्कूल) शिक्षकांना देण्यात आलेली वाढीव वरिष्ठ व निवडश्रेणी ही फक्त केंद्र शासित प्रदेशातील व केंद्र शासन पुरस्कृत स्वायत्त संस्थेतील प्राथमिक शिक्षकांनाच वाढवून देण्यात आल्याचे दिसून येते. तथापि, राज्यातील मिडलस्कूल शिक्षकांना सदरील वेतनश्रेणी लागू करता येईल किंवा कसे, याबाबतचा प्रस्ताव शासनाचे विचाराधीन आहे.

श्री. वसंतराव खोटेरे: सभापती महोदय, या प्रश्नाला जे उत्तर दिलेले आहे ते चुकीचे आहे असे माझे म्हणणे आहे. विभागीय कार्यवाह, विदर्भ माध्यमिक शिक्षक संघ यांनी मा.शालेय शिक्षण मंत्री यांना ९जानेवारी,२००३ रोजी पाठविले त्या संदर्भातील प्राप्त झालेली केंद्र शासनाच्या निर्णयाची प्रत आणि केंद्र शासनाच्या मूळ शासन पत्राची प्रत यामध्ये काय फरक आहे? दोन्ही प्रती एकच आहे की, वेगवेगळ्या आहेत?

श्री अमरिश पटेल : सभापती महोदय, या दोन्ही प्रती सारख्याच आहेत.

श्री.बी.टी.देशमुख: सभापती महोदय, तसे आहे तर मग यावर माझा प्रश्न आहे. यामध्ये प्रश्न भाग ३ ला उत्तर असे दिले आहे की, “केंद्र शासनाच्या केंद्रिय प्राथमिक (मिडलस्कूल) शिक्षकांना देण्यात आलेली वाढीव वरिष्ठ व निवड श्रेणी ही फक्त केंद्र शासित प्रदेशातील व केंद्र शासन पुरस्कृत स्वायत्त संस्थेतील प्राथमिक शिक्षकांनाच वाढवून देण्यात आल्याचे दिसून येते.” म्हणजे आपले शिक्षण खाते आहे, त्यामधील कोणीही अधिकारी हे वाचायला सुध्दा तयार नाहीत. विभागीय कार्यवाह, विदर्भ माध्यमिक शिक्षक संघ यांचे ९ जानेवारी २००३ चे निवेदन मिळाले काय? याला ‘होय’ असे उत्तर दिलेले आहे. माझा पहिला प्रश्न असा आहे की, या निवेदनासोबत रेल्वेतील शिक्षकांना हे लागू केल्याची कॉपी जोडलेली आहे काय? That copy is issued by the Govt. of India, Ministry of Railways, Railway Board and the number is : E (P.&A)-2002/PS-5/PE-3, dated 5.7.2002. यामध्ये केंद्र शासनाच्या रेल्वेमधील शिक्षकांना सुध्दा ते लागू केले आहे.खरे म्हणजे केंद्र शासनातील मानव संसाधन विभागाने ४.४.२००२ चा जी.आर.काढला आणि त्यामध्ये वाकीचे सगळे आले.परंतु मोहन पांढरकामे म्हणून जे अवर सचिव आहेत त्यांनी २५.२.२००३ ला पत्र लिहिले. कोणाला? तर निवेदनकर्त्यांना की, भारत सरकारच्या निर्णयाच्या प्रती तुम्ही पाठविल्या नाही. निवेदन कर्त्यांनी ९.४.२००३ ला तीन निर्णयाच्या प्रती पाठविल्या आहेत आणि असे असताना प्रश्न क्रमांक एक ला ‘होय’ उत्तर देण्यात आले आहे तेव्हा या संदर्भात आपले काय म्हणणे आहे ते आपण सांगावे.

श्री. अमरिश पटेल :सभापती महोदय, केंद्र शासनाने जे पत्र पाठविले त्यामध्ये वेतन श्रेणी वेगवेगळ्या आहेत आणि आता वित्त विभागाकडे हा प्रश्न पाठवावा लागणार आहे. आता आम्ही हा प्रस्ताव वित्त विभागाकडे पाठविणार आहोत.

श्री.बी.टी.देशमुख: माझा प्रश्न आपल्याला कळला नाही असे दिसते.मी शांतपणे आपल्याला प्रश्न विचारतो.आपण माझा प्रश्न नीट ऐकून घ्या . उत्तराच्या भाग ३ मध्ये असे विधान केलेले आहे की, “प्राथमिक शिक्षकांची जी वेतनश्रेणी आहे ही केंद्र शासित प्रदेशातील व केंद्र शासन पुरस्कृत स्वायत्त संस्थेतील प्राथमिक शिक्षकांना वाढवून देण्यात आल्याचे दिसून येत आहे.” खरी गोष्ट अशी की, एच.आर.डी.ने ४ एप्रिल २००२ चा शासन निर्णय काढला आणि सर्व विभागांना तो लागू केला. त्याप्रमाणे. त्या त्या विभागांनी ती सुधारित वेतनश्रेणी लागू केली. निवेदनकर्त्यांनी आपल्या पहिल्या ९ जानेवारी, २००३ च्या निवेदना सोबत रेल्वेचे दि.५.७.२००२ चे नोटिफिकेशन जोडलेले आहे काय? हा पहिला प्रश्न आणि दि. ९ एप्रिल,२००३ ला त्यांनी आपणास जे पत्र पाठविले त्यासोबत केंद्रिय विद्यालयामध्येसुध्दा हे लागू आहे, हा २३.१.२००३ चा जी.आर. त्यांनी सोबत जोडलेला आहे हे खरे आहे काय?

श्री.अमरिश पटेल: होय, दोन्ही जी.आर. सोबत जोडलेले आहेत.

श्री. बी. टी. देशमुख : मग हे वाक्य इथे भाग ३ च्या उत्तरात कसे आले? जर दोन्ही जी.आर. निवेदन कर्त्यांनी सोबत जोडलेले आहे असे आपण म्हणता तर मग “फक्त केंद्रशासित प्रदेशातील लोकांना आणि स्वायत्तसंस्थांना” हे वाक्य येथे तुमच्या उत्तरात भाग ३ मध्ये कसे आले?

श्री. अमरिश पटेल :सभापती महोदय, सन्माननीय सदस्य जे सांगत आहेत ते बरोबर आहे. त्याप्रमाणे ते आलेले आहे, त्याबद्दल वाद नाही.

श्री. बी. टी. देशमुख : सभापती महोदय, त्याबद्दल जर वाद नाही तर हे वाक्य आले कसे? याबद्दल वाद राहाणार नाही काय? रेल्वेचा जी.आर. केंद्रिय विद्यालयांचा जी.आर. हे जर तुम्हाला मिळालेले आहेत तर मग ते वाक्य आले कसे? प्रश्न भाग ३ च्या उत्तरात? याचे उत्तर पाहिजे.

श्री. अमरिश पटेल : ते आपल्यालाही माहीत आहे की, ते पत्र आलेले आहे. आपल्याला वेतनश्रेणीबद्दल विचारावयाचे आहे ना?

श्री. बी.टी.देशमुख : वेतनश्रेणीचे बाजूला ठेवा. सभापती महोदय, मला सध्या गलथानपणाबद्दल विचारावयाचे आहे.तुम्हाला कॉपी मिळण्यासाठी दोन अधिवेशने गेली. आता या अधिवेशनामध्ये केंद्राच्या शासननिर्णयाची प्रत मिळण्याचा प्रश्न नाही. गलथानपणाचा प्रश्न आहे. त्या गलथानपणाच्या प्रश्नाला उत्तर यावे, एवढीच माझी अपेक्षा आहे. सभापती महोदय, मी या ठिकाणी तोच प्रश्न विचारतो.निवेदन कर्त्यांकडून रेल्वेमध्ये सुध्दा ही वेतनश्रेणी लागू झालेली आहे हा जी.आर.शासनाला मिळालेला आहे, तसेच केंद्रिय संघटन विद्यालयामध्ये ती लागू झाली आहे ना? हाही जी.आर. मिळालेला आहे तर मग हे भाग ३ चे उत्तर आले कसे? याचे उत्तर द्या. चूक झाली म्हणाना! काय बिघडले? होते चुक अनेकदा.

श्री. अमरिश पटेल : सभापती महोदय, ती चूक झालेली आहे असे मी मान्य करतो.

श्री. बी. टी. देशमुख : चूक झाली आहे असे आपण म्हटल्यानंतर तो प्रश्न तेथे संपला. त्याचा कोणाला तरी अधिकारी वर्गामध्ये संकोच वाटेल अशी मी अपेक्षा करतो. आता पुढे चालू. उत्तर असे दिलेले आहे की, जणू काही हा परराष्ट्रातील व्यवहार आहे. तो व्यवहार आम्हाला येथे लागू नाही. ज्या अधिका-यांनी हे उत्तर तयार केले, त्यांना कोणाची वेतनश्रेणी लागू आहे? केंद्र सरकारचीच वेतनश्रेणी त्यांना सुध्दा लागू आहे. केंद्राच्या वेतनश्रेण्या येथे लागू करण्याच्या बाबतीत राज्य शासनाने एक धोरणात्मक निर्णय घेतलेला आहे. डिसेंबर,७७ मधील तो पॉलिसी डिप्रीजन् आहे. तो आज पर्यंत बदललेला नाही. आजही तो जसाच्यातसा आहे. अमलात आहे. तो निर्णय मी याठिकाणी वाचून दाखवितो. “राज्य शासकीय व इतर कर्मचा-यांच्या वेतनश्रेण्या सुधारण्याकरिता राज्य शासनाकडून स्वतंत्र वेतन आयोग

नियुक्त न करता केंद्र शासन जेव्हा जेव्हा केंद्रीय कर्मचाऱ्यांसाठी वेतनआयोग नियुक्त करील तेव्हा तेव्हा त्या वेतनआयोगाच्या शिफारशीवरील केंद्र शासनाचे वेतनविषयक निर्णय 'Decisions of the Central Government on the Commission's recommendations in regard to pay scales.' राज्य शासकीय कर्मचाऱ्यांच्या तुलनीय प्रवर्गाना लागू करण्यात येतील, वेतन निश्चितीचे सुत्र देखील केंद्र शासनाप्रमाणेच असेल." सभापती महोदय, हा निर्णय आणि हा आदेश आजही कायम आहे. मग त्या प्राथमिक शिक्षकांनीच शासनाचे काय घोडे मारले? केंद्राकडून मागाहून आलेल्या अनेक करेकशन्स तुम्ही दुरुस्त केल्या. मंत्रिमहोदयांनी परवाही सभागृहात सांगितले की, हे केंद्राचे आहे. ही वेतनश्रेणी केंद्राचीच आहे. महाराष्ट्र शासनाकडे ते जी.आर. पाठवतील कशासाठी? आपण येथे ते लागू केल्यामुळे आपण तेथून त्यांचा जी. आर. आणला आणि तो लागू केला.फक्त या प्राथमिक शिक्षकांना या बाबतीत त्रास देणे हे बरोबर नाही. महाराष्ट्र शासनाचा उपरोक्त धोरणात्मक निर्णय मा.मंत्रिमहोदयांना माहीत आहे काय?

श्री. अमरीश पटेल : होय! मला माहीत आहे.

श्री. बी. टी. देशमुख : सभापती महोदय, मग प्रश्न मिटला. आपल्याला जर माहीत आहे तर मग लॉजिकल अन्ड तेथे काय होतो? माझे म्हणणे असे आहे की, हा राज्यशासनाचा धोरणात्मक निर्णय जर मा.मंत्रिमहोदयांना माहीत आहे तर त्यांच्या वेसिक पे मध्ये काही करेकशन नाही. केंद्र शासनाचा जी.आर. माझ्याकडे आहे. तुमच्याकडेही आता आला आहे. वरिष्ठ श्रेणीत, निवडश्रेणीत व सेवानिवृत्तीच्यावेळेला काही तरी पाच-दहा रुपयाचा फरक त्या प्राथमिक शिक्षकांना पडतो. तुम्हाला हे माहीत आहे. त्यांना सध्या केंद्राची वेतनश्रेणी लागू आहे. त्यामध्ये आलेल्या त्या करेकशनची अंमलबजावणी या महिना दोन महिन्यामध्ये करावी. तशी आपण करणार काय?

श्री. अमरीश पटेल : चारपाच दिवसांपूर्वी ही सर्व कागदपत्रे मिळालेली आहेत. ही बाब शासनाच्या विचाराधीन आहे आणि यामध्ये वित्तीय भार

पडणार असल्यामुळे वित्त विभागाकडे पाठविणे गरजेचे आहे. येत्या दहा, पंधरा, वीस दिवसात हे वित्त विभागाकडे पाठवू.

श्री. व्ही.यू.डायगव्हाणे : सभापती महोदय, सन्माननीय सदस्य श्री. बी.टी.देशमुख साहेबांनी सांगितल्याप्रमाणे १९७७ मध्ये संपूर्ण महाराष्ट्रातील शासकीय कर्मचारी आणि शिक्षक यांचा ५४ दिवसांचा संप झाला होता आणि त्या संपामध्ये एकच मागणी मान्य झाली की, राज्य शासन आपल्या कर्मचाऱ्यांसाठी पे कमीशन बसविणार नाही. केंद्राने त्यांच्या कर्मचाऱ्यांसाठी जे पे कमीशन बसविले आहे ते जसेच्यातसे लागू करण्याची कमिटमेंट आहे असे सन्माननीय सदस्यांनी सांगितले ते खरे आहे. वित्त विभागाने तो जी.आर. १ ऑक्टोबर, १९८८ ला काढला. शालेय शिक्षण विभागाने २ सप्टेंबर १९८९ ला जी. आर. काढला आणि इकडे पे स्केल ठरविले नाही. मागच्यावेळी पाचव्या वेतन आयोगाच्या वेळी असाच प्रकार झाला. १३ मे, १९९९ ला जी.आर.निघाला. त्यामध्ये प्राथमिक शिक्षक आणि माध्यमिक शिक्षक हे सुधारित वेतनश्रेणीपासून वंचित राहिले. त्यांच्या वरिष्ठ आणि निवड श्रेणीवर अन्याय झाला. या राज्यातील सर्व कर्मचाऱ्यांना मग ते शासकीय कर्मचारी असो, निमशासकीय कर्मचारी असो किंवा अशासकीय कर्मचारी असो, प्राथमिक शिक्षक आणि माध्यमिक शिक्षक सोडून इतर सगळ्यांना केंद्राप्रमाणे सुधारित वेतनश्रेणी मिळाली. केंद्राने आपल्या शिक्षकांना वेतनश्रेणी दिलेली आहे. आपण दोन तीन महिन्यात करणार काय ते सांगावे. त्याच्या पुढे जाऊ नका. एका घटकाला तुम्ही वंचित ठेवणे योग्य नाही. आपण पाठविले असे म्हणता. हा क्लेरीकल जॉब होतो. पाठविल्यानंतर पाठपुरावा काय केला ? कारण केवळ पाठवून चालत नाही. तिकडे जी पध्दत आहे ती तुम्ही या ठिकाणी वापरा. मंत्रिमंडळाच्या बैठकीची पध्दत वापरा आणि ते करून घ्या. प्राथमिक शिक्षक आणि माध्यमिक शिक्षकांवर अन्याय झालेला आहे असे सांगा. आम्ही एका निर्णयाचे स्वागत करतो. आपण डी.ए.मधील साडेदहा टक्केची जी तफावत होती ती दूर केली. आपण या शिक्षकांना १.१.९६ पासून वंचित ठेवले. त्यामुळे वरिष्ठ आणि

राज्य शासकीय व इतर पात्र कर्मचाऱ्यांना महागाई भत्ता वाढीची थकबाकी देणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन : वित्त विभाग : शासन निर्णय, वित्त विभाग क्रमांक: निमवा-१००२/प्र.क्र.२२/सेवा-९

मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२, : दिनांक : १६ ऑक्टोबर, २००३

पहा :- (१) शासन निर्णय, वित्त विभाग क्रमांक मभवा-११८८/२१/सेवा-१०, दिनांक ३ मार्च, १९८८.

(२) शासन निर्णय, वित्त विभाग क्रमांक मभवा-११००/प्र.क्र.३३/सेवा-९, दिनांक १२ ऑक्टोबर, २००१

(३) शासन निर्णय, वित्त विभाग क्रमांक मभवा-११०२/प्र.क्र.६/सेवा-९, दिनांक १५ मे, २००२.

(४) शासन निर्णय, वित्त विभाग क्रमांक मभवा-११०२/प्र.क्र.२२/सेवा-९, दिनांक १४ ऑगस्ट, २००३.

शासन निर्णय

राज्य शासकीय कर्मचारी व इतर पात्र कर्मचाऱ्यांना वरील अनुक्रमांक ४ येथील शासन निर्णय, वित्त विभाग, क्रमांक मभवा-११०२/प्र.क्र.२२/सेवा-९, दिनांक १४ ऑगस्ट २००३ अन्वये दिनांक १ ऑगस्ट २००३ पासून केंद्र शासनाच्या सूत्रानुसार, दरमहा मूळ वेतनाच्या ५५ टक्के दराने महागाई भत्ता मंजूर करण्यात आला आहे. राज्य शासकीय कर्मचारी व इतर पात्र कर्मचाऱ्यांना दिनांक १ ऑगस्ट २००३ पूर्वीची महागाई भत्त्यातील थकबाकी मंजूर करण्याचा प्रश्न शासनाच्या विचाराधीन होता. याबाबत शासन आता असे आदेश देत आहे की, महागाई भत्ता अनुज्ञेय आहे अशा सर्व पूर्णकालिक कर्मचाऱ्यांना खालील तक्त्यात दर्शविलेल्या सुधारित दराने महागाई भत्ता मंजूर करण्यात यावा.

For previous references see page 78 of 2003 NUTA Bulletin

निर्णय, वित्त विभाग दिनांक १२ ऑक्टोबर २००१ व शासन निर्णय, वित्त विभाग, दिनांक १५ मे २००२ अन्वये दिनांक १ ऑक्टोबर २००१ व दिनांक १ एप्रिल २००२ पासून अनुक्रमे ४१.५ टक्के व ४४.५ टक्के दराने मंजूर करण्यात आलेल्या महागाई भत्त्याच्या रकमा त्या शासन निर्णयातील अटीच्या अधीन वरील परिच्छेद १ मध्ये मंजूर करण्यात आलेल्या सुधारित महागाई भत्ता वाढीच्या परिणामी देय ठरणाऱ्या रकमांशी समायोजित करून, संबंधित कर्मचाऱ्यांच्या भविष्य निर्वाह निधी खात्यात वर अनुक्रमांक १ येथील शासन निर्णय, वित्त विभाग, दिनांक ३ मार्च १९८८ च्या परिच्छेद ६ मध्ये नमूद केलेल्या पद्धतीनुसार जमा करण्यात यावी. ज्या कर्मचाऱ्यांच्या नावे भविष्य निर्वाह निधी खाते उघडण्यात आले नसेल अशा कर्मचाऱ्यांच्या बाबतीत त्यांच्या नावे भविष्य निर्वाह निधी खाते उघडण्यात येईल त्यावेळी थकबाकीची रक्कम काढून त्यांच्या भविष्य निर्वाह निधी खात्यात जमा करण्यात यावी. तसेच भविष्य निर्वाह निधी खात्यात जमा होणाऱ्या सदरहू रकमेतून दिनांक ३१ डिसेंबर २००६ पर्यंत अग्रिम मंजूर करण्यात येऊ नये.

२.२ ज्या कर्मचाऱ्यांना अंशदानात्मक भविष्य निर्वाह निधी योजना लागू आहे अशा कर्मचाऱ्यांच्या बाबतीत अतिरिक्त महागाई भत्त्याच्या अंशदानात्मक भविष्य निर्वाह निधी खात्यात जमा करण्यात येणाऱ्या रकमेच्या अनुषंगाने शासनाकडून कोणतेही अनुरूप अनुदान दिले जाणार नाही.

२.३ वरील परिच्छेद २ व २.२ अनुसार भविष्य निर्वाह निधी खात्यात जमा केलेल्या थकबाकीच्या रकमांचा हिशेब भविष्य निर्वाह निधी खात्यातील नियमित वर्गणीच्या हिशेबाहून वेगळा दर्शविण्यात यावा व त्यावर दिनांक १ नोव्हेंबर २००३ पासून व्याज अनुज्ञेय करण्यात यावे. मग प्रत्यक्ष जमेची तारीख कोणतीही असो.

३. महागाई भत्त्याची रक्कम प्रदान करण्यासंदर्भात विद्यमान तरतुदी व कार्यपद्धती आहे तशाच यापुढेही लागू राहतील.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

शुभदा कारेकर

उपसचिव, वित्त विभाग

अ.नं.	महागाई भत्ता अनुज्ञेय होण्याचा दिनांक	दरमहा महागाई भत्त्याचा दर (टक्के)	
		विद्यमान	सुधारित
१.	१.१.२००२	४१.५	४३.५
२.	१.४.२००२	४४.५	४६.२५
३.	१.७.२००२	४४.५	४८.५
४.	१.१.२००३	४४.५	५०.७५
५.	१.४.२००३	४४.५	५५

२. वरील सुधारित दराप्रमाणे दिनांक १ जानेवारी २००२ पासून दिनांक ३१ जुलै २००३ पर्यंतच्या कालावधीतील महागाई भत्ता वाढीची रक्कम, यापूर्वी, वरील अनुक्रमांक २ व ३ येथील अनुक्रमे शासन

**IN THE HIGH COURT OF JUDICATURE OF BOMBAY,
AURANGABAD BENCH
WRIT PETITION NO.161 OF 2003.**

Maharashtra Rajya Pradhyapak and Shikshaketar
Karmachari Sanghatana ..... Petitioner

VERSUS

1. The State of Maharashtra
2. The Secretary, Department of Technical Education
Mantralaya, Mumbai.
3. Director of Technical Education, Maharashtra State,
Mumbai.
4. Joint Director of Technical Education, Railway
Station Road, Aurangabad
5. Chairman, All India Council for Technical
Education, New Delhi.
6. Secretary (Regional), All India Council for Technical
Education, Churchgate, Mumbai.
7. Registrar, Dr. Babasaheb Ambedkar Marathwada
University, Aurangabad
8. Secretary, Gramodhyog Shikshan Sanstha, Satara
area, Aurangabad
9. Mrs. Maya, W/o Shrinivas Vaidya, Age-42 years,
Occupation-Service, R/o N-5, CIDCO, Aurangabad.
10. The Registrar, University of Mumbai M G Road,
Fort, Mumbai-400032
11. The Registrar, University of Pune, Ganeshkind,
Pune-411007

12. The Registrar, Shivaji University, Kolhapur-
416004
13. The Registrar, North Maharashtra University, PB
No. 80, Jalgaon-425001
14. The Registrar, Nagpur University, Tagore Marg,
Nagpur-440001
15. The Registrar, Amravati University, Amravati-
444602
16. The Registrar, SNTD Women's University,
Mumbai-400020
17. The Registrar, Dr. Babasaheb Ambedkar
Technological University, Lonere-402103
18. The Registrar, Swami Ramanand Teerth
Marathwada University, Vishnupuri, Nanded.....
Respondents.

Mr. S.R. Choukidar, Advocate, for the Petitioner, Mr.
Umakant Patil, Assistant Government pleader, for
Respondent nos.1 to 4, Mr. Vivek Dhage, Advocate, for
Respondent Nos.5 and 6., Mr. K.M. Suryawanshi,
Advocate, for Respondent no. 7, Mr. M. A. Deshpande,
Advocate, for Respondent no.8, Mr. S.V. Gangapurwala,
Advocate, for Respondent no. 9

Mr. A H Joshi, Advocate, for Respondent No. 11
Mr. R V Ghuge, Advocate, for Respondent No. 18

निवड श्रेणीच्या बाबतीत जी तफावत आहे ती दोन तीन महिन्यात दूर केली जाईल काय ?

श्री. अमरीश पटेल : मी पूर्वीच उत्तर दिलेले आहे की, आताच आमच्याकडे सगळे प्राप्त झालेले आहे. त्याचा विचार करुन आम्ही वित्त विभागाकडे पाठविणार आहोत. वित्त विभाग किती वेळ घेईल हे सांगता येत नाही.

श्री. बी.टी.देशमुख : परवा म्हणजे मागच्या बुधवारी हाच प्रश्न राखून ठेवल्यावर माननीय मुख्यमंत्र्यांनी हस्तक्षेप करुन, आम्हाला लॉबीमध्ये बोलाविले. मा. राज्यमंत्र्यांना समोर ठेऊन अधिकाऱ्यांना सांगितले की, ही बी.टी. देशमुख देतात ती कॉपी अधिकृत समजा व पुढची कारवाई करा त्या दिवशी आपण नव्हता. त्या दिवशी माननीय राज्यमंत्री होते. मी माननीय मुख्यमंत्र्यांना धन्यवाद देतो. त्यांनी लॉबीमध्ये सांगितले की, निवेदनकर्त्याने जी निर्णयाची प्रत दिलेली आहे ती अधिकृत माना आणि पुढील कार्यवाही सुरु करा. त्यानंतर आता यांनी फॅक्स मागविलेला आहे असे दिसते. म्हणजे माननीय मुख्यमंत्र्यांनी काम करावयाचे, तुम्ही आणि आम्ही काम करावयाचे पण खात्यातील अधिकाऱ्यांनी काहीच काम करावयाचे नाही हे बरोबर नाही. आपण याबाबतीत कालावधी सांगावा. महिना दोन महिन्यामध्ये याबाबतीतील निर्णय आपण घ्यावा. तसा तो आपण घ्याल काय?

श्री. अमरीश पटेल : सभापती महोदय, मी आधीच सांगितले आहे की, आम्ही दहा पंधरा दिवसामध्ये निर्णय करू. तो निर्णय करुन वित्त विभागाकडे पाठवू आणि त्याचा पाठपुरावा करू. इतक्याच वेळेत व्हावयास पाहिजे याबाबत सांगणे कठीण आहे. याबाबतीत टाईम वाऊंड प्रोग्राम होऊ शकत नाही.

श्री. बी.टी.देशमुख : मंत्रिमहोदय नेहमी तेच ते सांगतात एखाद्या वेळी तरी टाईम वाऊंड करा.

श्री. व्ही.यू.डायगव्हाणे : आपण दोन तीन महिन्यात करणार काय ते सांगावे. केवळ पाठविण्याने प्रश्न सुटत नाही. त्याबाबत पाठपुरावा करणे आवश्यक आहे. इतरांना आपण सुधारित वेतनश्रेणी दिली परंतु यांना वंचित ठेवलेले आहे असे सांगा. प्रेशर क्रिएट करा. ते केल्याशिवाय लोकशाहीमध्ये काहीही मिळत नाही. नुसते तिकडे पाठविल्याने काही मिळणार नाही. आपण कोणत्या प्रकारचा प्रेशर क्रिएट कराल हे सांगावे.

श्री. अमरीश पटेल : आम्ही पूर्ण पाठपुरावा करू. आपल्या म्हणण्याप्रमाणे पाठपुरावा करू. मजबुतीने पाठपुरावा करू.

*****

**Coram: B H Marlapalle & A S Bagga, J J
Dated: 26 th September 2003.**

ORAL ORDER:

Further to our Order dated 18 th July 2003, compliance report has been filed on behalf of Respondents No. 2 to 4. It has been pointed out that, there are Six Government run Engineering Colleges and, Four Private but fully aided, Engineering Colleges in the State of Maharashtra. So far as the Government Colleges are concerned, the vacancy position of the teaching faculty is as under:

Sr. No.	Name of College	Total No. of Vacancies	Open	Reserved
01	Govt. Engineering College, Pune.	51	25	26
02	Govt. Engineering College, Karad.	28	12	16
03	Govt. Engineering College/ Pharmacy College, Aurangabad.	43	21	22
04	Govt. Engineering College/ Pharmacy College, Amravati.	38	20	18
05	Govt. Engineering College, Jalgaon.	22	10	12
06	Govt. Engineering College, Chandrapur.	19	10	09

The position of vacancies in the aided private engineering colleges is as under:

Sr.	No. Name of College	Professor	Asstt. Professor	Lecturer
01	Sardar Patel Engg. College, Mumbai.	03	05	10
02	V. J. T. I., Mumbai	08	14	46
03	Walchand College, Sangali.	10	16	32
04	S. G. G. S., Nanded.	09	06	23

2. While we have noted that, the process of creating of data bank, for different posts, is in progress, the recruitment process to fill in posts of Lecturers, Asstt. Professors and Professors initiated by M. P. S. C. was stayed in Writ Petition No. 6362 of 2002, by this Court and stay order has been vacated on 18 th July 2003. The selection process was for, in all, 174 posts and by the

time the stay order was passed by this court, 53 appointments were already made and 85 appointments are now to be made. We direct that, the appointment orders, for the remaining candidates, be issued by the Secretary in the Department of Technical Education, Government of Maharashtra, within a period of four weeks from today.

3. After the MPSC selected candidates are appointed against the vacant posts, as shown hereinabove in the government run Engineering Colleges, the remaining posts shall be filled in, on contract basis, as per the scheme announced, by Notification dated 25 th August 2003, as a stop gap arrangement, till regularly selected MPSC candidates are made available and this process has to be undertaken by the Department of Technical Education alone. In the meanwhile, the Respondents No. 2 and 3 shall approach the MPSC to initiate fresh process to fill in the balance posts of Professors, Asstt. Professors and Lecturers in Government Engineering Colleges.

We, therefore, direct the Director, Technical Education, Government of Maharashtra, to complete the process so as to ensure that, the vacant posts of lecturers are filled in, in all the Government Colleges before 31 st October 2003.

4. Now, coming to the vacancies as existing in the private aided Engineering Colleges, the Director, Technical Education, shall upon these Engineering Colleges to fill in the posts of Professors, Asstt. Professors, on priority basis and the posts of Lecturers may be filled in, as per Notification dated 25 th August 2003, till the regularly selected candidates are available and, such appointments shall be purely a stop gap arrangement. Progress report shall be directed to be submitted by these private aided Engg Colleges to the Joint Director, Technical Education, in the concerned regions. **We make it clear that, if these posts are not filled in before the end of the 1st semester, in the current academic year, we may be constrained to direct the Universities concerned, to issue show cause notice to the respective colleges, for cancellation of their affiliation.**

5. Now coming to the un-aided private engineering colleges, Shri Patil, the learned Asstt. Govt. Pleader, on instructions, states that their number is about 130, all over State and, as per the paper prepared by Prof. **G M Patil** and Prof. **M G Lomte**, for being presented in the forthcoming 22nd Statutory conference of AIFUCTO, scheduled to be held at Mumbai during the next month, it has been pointed out that the vacancy position of teaching faculty in these colleges is dismal and most of them are being run by Politicians. These colleges are required to maintain not only the infrastructure but, also strength of the teaching faculty, strictly as per the guidelines laid down by the AICTE and it appears that, these guidelines are being followed only in breach. Even if there are some posts filled in, majority of them are not yet approved. Caderwise strength of University approved faculty in these colleges all over the State of Maharashtra has been presented by Prof. **M G Lomte** in his paper and same is as under:

(Sr.No)	University	[Teachers required as per rule (1:13)]	Existing	Strength of Teachers :-	Appr (Un-Appr.)	Consol (CHB)	Total
(1)	M.U., Mumbai	[3540]	850	(300)	380	(320)	1850
(2)	P.U., Pune	[3020]	800	(100)	550	(300)	1750
(3)	N.M.U., Jalgaon	[970]	160	(55)	200	(60)	475
(4)	S.U., Kolhapur.	[1275]	450	(35)	230	(55)	770
(5)	B.A.M.U., Aurangabad.	[975]	185	(15)	170	(75)	445
(6)	S.R.T.M.U., Nanded.	[360]	100	(00)	50	(15)	165
(7)	A.U., Amravati	[835]	350	(25)	105	(20)	500
(8)	N.U., Nagpur	[1600]	610	(160)	295	(35)	1100
(9)	BharatiVidyapeeth, Pune.	[165]	65	(20)	15	(10)	100
(10)	SNDT W.U., Mumbai.	[60]	30	(00)	05	(10)	45
	TOTAL	[12800]	3600	(700)	2000	(900)	7200
	PERCENTAGE	[ ]	28 %	(5.5%)	15.5%	(7%)	56%

In addition, this paper also indicates that, out of 131 unaided private engineering colleges, only 28 of them have appointed Principals, who have been approved by the University and, approvals of 10 such appointments are awaited. In 75 colleges, posts of Principals have not been filled in by regular appointments and, they are being maintained by Incharge Principals. Out of the total required strength of Professors of 1818, only 220 are appointed, Asstt. Professors out of 3641, 680 are appointed and Lecturers required number being 7321, only 2700 have been appointed. In terms of percentage, it is indicated that 12 % posts of Professors, 19 % posts of Asstt. Professors and 36 % posts of Lecturers have been filled in.

6. On the other hand, when the Government of Maharashtra constituted a committee for fixing the fee structure of these colleges, the committee has considered payment of salary in respect of the teaching and non-teaching posts, as required as per the AICTE norms, by following 5th pay commission's recommendations as well as the infrastructure, in terms of Laboratory, Library and other equipments. It is thus clear that these private unaided colleges have been collecting fees at the rates prescribed by the State Government but have failed to provide the faculty, as well as other infrastructure, as per the norms laid down by AICTE. The Universities concerned are also required to supervise these requirements, as existing in the private un-aided colleges, which are affiliated to them and if they do not maintain the faculty as required, the Universities have the authority to cancel their affiliation, by following the due process of law. We are informed that these colleges have their own Associations namely;

1. Maharashtra Association of Professional Education Institutions,
2. Associations of Managements of Un-aided Engineering Colleges and
3. Vidharbha Abhiyantriki Mahavidyalaya Association, Nagpur.

We, therefore, direct the Universities concerned to issue notices to the respective Un-aided Private Engineering Colleges within their territories calling upon them to fill in the vacant posts of the teaching faculty and to provide the infrastructure of Laboratory and Library as expeditiously as possible, and in any case, before 31st December 2003, failing which their affiliation may be withdrawn. Such notices be issued within two weeks from today.

We also allow leave to amend and include the following three additional respondents. Registry to issue them notice returnable on 10th November 2003. :-

1. The President, Maharashtra Association of Professional Education Institutions (MAPEI), C/o. Maharashtra Institute of Technology, S.No. 124, Paud Road, Ex-Servicemen Colony, Khothrud, PUNE- 411038.
2. The President, Association of Managements of Un-aided Engineering Colleges, C/o. K K Wagh Education Society, Hirabai Haridas Vidhyanagri, Amrut Dham, Panchvati, NASHIK- 411 043.
3. Secretary, Vidarbha Abhiyantriki Mahavidyalaya Association, G H Rasoni College of Engineering, C R P F Gate No.3, Digdoh Hills, Hingna Road NAGPUR- 440 016.

S. O. to 10th November 2003.

(A S BAGGA)
JUDGE

(B H MARLAPALLE)
JUDGE

*****

MALFUNCTIONING OF PRIVATE UNAIDED ENGINEERING COLLEGES IN THE STATE OF MAHARASHTRA.

Prof. M.G.Lomte,

GCMember, MFUCTO / President, State Level Working Committee, Faculty of Engg. & Tech.
A Paper presented at the 22 nd Statutory Conference of AIFUCTO,
held at Mumbai, during 22-24 October, 2003.

ABSTRACT

There are 131 private unaided engineering colleges in Maharashtra, 100 out of these are managed by the politicians, 20 by the businessmen/ industrialists and rest 11 by the non-political (religious/ social) trusts.

These colleges are governed by the apex agencies such as AICTE, DTE and University. While granting permission to start an engineering college, these apex bodies take undertakings from the private management, wherein the managements undertake to observe AICTE Act and Norms & Standards laid down by the AICTE, Govt. Resolutions and Rules & Regulations framed by DTE and Maharashtra Universities Act and Statutes & Ordinances of the University. As such the private managements have to assure that; their colleges provide quality technical education as a charitable service to the society.

Where as, the private managements, who have infinite vested interests and who have become so called Shikshan Samrats in the due course, defying all the undertakings, started running the colleges on their own terms & conditions.

The Apex Bodies, who are constitutionally empowered to assure that, the colleges run strictly as per Rules, maintain appropriate Standard, provide Quality Technical Education and put deliberate efforts to improve the Quality, instead of executing their powers and perform their duties in the interest of Technical Education System, opted to be mute spectators to the gross violation of the RULES by these colleges.

As such, these privately managed unaided engineering colleges stand as the glaring example of large-scale malfunctioning institutions. Following illustrations rightly put the state of the art situation mal-functioning.

1. Non-Appointment of Qualified Regular Principal:

As much as 103 colleges out of total 131, do not have a qualified regular university approved Principal.

2. Scarcity of Permanent University Approved Faculty:

As per students to teacher ratio of 13:1 on the sanctioned intake, the 131 colleges need 12,600 qualified

permanent teachers. But there are just 3600 university approved teachers, which are only 28 % of the total requirement. More than 2000 teachers are appointed on contractual basis & about 1000 more on clock hour basis.

3. Paucity of Quality Teachers:

The posts of Professors, Asst. Professors & Lecturers are to be filled in the proportion 1: 2: 4. As such the 131 colleges should have about 1800 Professors, 3600 Asst. Professors And 7200 Lecturers. But, up till now, in a span of 20 years, these colleges could appoint, just 220 Professors, 680 Asst. Professors and 2700 Lecturers, approved by the respective Universities.

4. Non-Execution of Faculty Development Programme:

Majority of the private managements have avoided sponsoring their senior teachers to higher studies & research.

5. Non-Implementation of Career Advancement Scheme:

Not a single college could implement the CAS so far.

6. Non-Implementation of 5 th Pay Scales in Totality:

Out of 131 only 100 colleges, very unwillingly, could implement 5 th Pay Scales so far. About 50 colleges out of them have implemented it incorrectly, grossly ignoring the payment of full DA & other allowances, appropriate fixation of basic pay, release of annual increments and so on.

7. A Day-Dare Robbery of 55 months 5th Pay Arrears:

After notifying 01-01-1996 as the date of implementation of 5 th Pay Scales vide GR dtd.18-12-1999 and after making a provision to meet out the expenses arising out of the retrospective implementation by hiking the fee simultaneously of all the four years of the course and after allowing the managements to recover lakhs of rupees from the students, the Govt. of Maharashtra, falling to the pressure from so called 'Shikshan Samrats', issued another GR on 4 th October 2000, stating the date of implementation of 5 th pay scales to only the engineering teachers as 01 -08- 2000 instead of 01-01-1996, on the pretext of paucity of funds with the private managements.

अमरावती विभाग पदवीधर मतदार संघातील मतदार नोंदणी : मतदार नोंदणीचे काम अजूनही सुरु ठेवता येते

दुसरा टप्पा : ७ नोव्हेंबर २००३ ते ७ जानेवारी २००४ पर्यंत

अमरावती विभाग पदवीधर मतदार संघातून महाराष्ट्र राज्याच्या विधान परिषदेवर प्रतिनिधी निवडण्यासाठी २००४ साली होणार असलेल्या निवडणुकीसाठी मतदार नोंदणीच्या कामाचा पहिला टप्पा दिनांक ६ नोव्हेंबर २००३ रोजी संपलेला आहे. संघटनांच्या पदाधिकाऱ्यांनी/संघटकांनी व सहकारी मित्रांनी या टप्प्यामध्ये अतिशय उत्तम रीतीने मतदार नोंदणीचे काम केलेले आहे. मतदार नोंदणीचे हे काम त्यानंतरसुद्धा सुरुच रहाणार आहे. मतदार नोंदणीचा दुसरा टप्पा आता सुरु झालेला असून त्या दुसऱ्या टप्प्यातील कामाची माहिती करून घेणे आवश्यक आहे. त्या दृष्टीने पुढील माहिती सूचनांच्या स्वरूपात कळविण्यात येत आहे.

(१) ६ नोव्हेंबर २००३ रोजी पर्यंत आपल्याकडे आलेले पण काही कारणांनी दाखल न होऊ शकलेले सर्व अर्ज ८ डिसेंबर २००३ नंतर दाखल

करता येतील.

(२) ६ नोव्हेंबर ते ८ डिसेंबर २००३ या काळात उर्वरित पदवीधरांचे अर्ज भरून घेण्याचे काम सुरुच ठेवण्यात यावे व ते सर्व अर्ज ८ डिसेंबर २००३ नंतर दाखल करता येतील.

(३) दिनांक ८ डिसेंबर २००३ रोजी प्रारूप यादी प्रसिद्ध केली जाईल. जी आपणास आपल्या तहसील कार्यालयात पहायला मिळेल. ही यादी प्रसिद्ध झाल्यानंतर ज्यांची नावे या मतदार यादीमध्ये नसतील अशा प्रत्येक मतदाराला फॉर्म नं. १८ (पूर्वीचाच फॉर्म एका प्रतीमध्ये) सादर करून आपले नाव दाखल करून घेता येईल.

(४) यादीमध्ये ज्यांची नावे नाहीत अशा सर्वांचे अर्ज ८ डिसेंबर २००३ ते ७ जानेवारी २००४ या काळात सादर करता येतील.

नागपूर शिक्षक मतदार संघामध्ये नोंदणीसाठी सुद्धा उपरोक्त तारखा व सूचना लागू पडतील. - डॉ. एकनाथ कठाळे, सचिव 'नुटा'

With the issuance of this wrong GR, the teachers were denied their rightful claim on 5th pay arrears of 55 months.

8. Financial Exploitation of the Teachers & Employees:

With a very few exceptions, almost all private managements have adopted a money making attitude & selfish economic tactics at the cost of quality of technical education in the state.

- After four years to the issuance of 5th pay GR, managements of about 30 colleges are not paying 5th pay scales to their teachers & employees.
- About 120 colleges have not paid so far the 5th pay arrears to their non-teaching employees.
- About 25 colleges, in a span of 13 years, have not paid the 4th pay arrears to their teachers & employees.
- University approved permanent teachers are not paid full salaries, as per rules.
- Routine time bound promotions are denied to the permanent faculty.
- Teachers appointed on contractual basis are paid very meager consolidated salaries.
- Medical reimbursement & LTC facilities are not initiated in any of the colleges.
- More than about 100 colleges have not made so far, any provision towards the payment of gratuity & other retirement benefits to their teachers & employees.
- Many of the colleges have not bothered to pay to Provident Fund to their employees.
- A pre-planned scam of private managements in collusion with Maharashtra Govt. to rob of the 55 months 5th pay arrears is the top most example of financial exploitation.

9. Huge Building Rents:

It is illegal and very much selfish on the part of private managements to divert huge amounts from the college accounts as annual rent.

10. Huge Profiteering Business:

About 80 % of the total amount collected from the students as fees, should be spent on the salaries & other allowances of the teaching & non-teaching staff. But the colleges spent only 20 % to 50 % amount for this purpose.

- Inadequate number of permanent faculty, contractual appointments of the teachers in larger number, clock hour basis teachers, nonpayment of full salaries to permanent teachers, not promoting them to higher scales as per CAS, non-appointment of highly qualified teachers on higher posts, non payment of arrears of 4th & 5th pay, nonpayment of regular DA hikes, etc are some of the provisions of profiteering.
- Inadequate infrastructure, inadequate library facilities, poor games & sports facilities, inadequate computer facilities, inadequate workshop facilities, insufficient quality equipments, non modernization of laboratories, poor academic facilities, etc is the another area of profiteering for the managements of most of the colleges.
- Annual rent of the buildings is the easiest way of profiteering.

· As per the World Bank Report-2000, more than 86 % of the private unaided engineering colleges in the Maharashtra are involved in only profiteering business of education, disgustingly ignoring their role to provide charitable service to the society.

11. Local Management Committee:

About 80 colleges could not constitute the LMC so far. In 50 colleges, the LMC are constituted but not allowed to function as per rules.

12. Lack of Academic Governance:

The Principal of a college is a supreme administrative authority, whose role to drive the college on the path of development & prosperity is most crucial, for she/he has to be a competent leader & a high academician. The managements of private colleges deliberately undo this & the persons not complying with the AICTE norms of qualifications & other competencies are appointed as Incharge Principals, who only profess money making policies of the managements & legalize the illegal things. As such, instead of academic governance, dictatorship is evident.

FAILURE OF REGULATING & CONTROLLING BODIES

Though the AICTE Act & Maharashtra Universities Act for all types of corrective measures to be taken provides all the provisions, the Apex Bodies have drastically failed to perform their duties in the larger interest of technical education. The only reason is that, majority of the private colleges are owned by the MLA, MP & Ministers and the Authorities are helpless before their political nuisance. *The failures of the Apex Agencies have counted heavily on the quality of the technical education system and its survival.*

ILL-EFFECTS ON TECHNICAL EDUCATION SYSTEM

1. Collapse of the academic standards.
2. Lack of academic environment & work culture.
3. Substandard Engineering Graduates & devaluation of Engineering Degrees.
4. Unattractive teaching profession.
5. A lot many court cases.
6. Dark future.

SUGGESTIONS & CORRECTIVE MEASURES

In last two decades, the field of engineering education has witnessed a collapse in its standards & in its present spoiled frame, it is not in position to meet the challenges and avail the opportunities posed by 21st century. Hence it is the need of hour to restructure the technical education system thoughtfully. The renaissance of the system is the need of the hour.

This is 21st century-Vision & Action. The whole focus must be diverted on good governance to establish an academic environment & work culture in the colleges, to make teaching-learning much effective & sound, so that colleges could produce global engineers, who can successfully solve the problems of global society and meet & master the challenges & opportunities of the 21st century.

*****

NUTA BULLETIN (Official Journal of NAGPUR UNIVERSITY TEACHERS' ASSOCIATION) **CHIEF EDITOR** : Prof. A.G.Somvanshi, Shankar Nagar, AMRAVATI-444 606. **EDITOR** : Prof. S.S. Gawai 1, Abhinav State Bank Colony, Chaprashi Pura, Camp, AMRAVATI 444 602. **PUBLISHER** : Prof. S.R. Kalmegh, Lahari Apartment, Keshao Colony, Camp, AMRAVATI 444 602. Type Setting at NUTA Bulletin Office, Phundkar Bhavan, Behind Jain Hostel, Maltekadi Road, Amravati-444 601. **PRINTED AT** Bokey Printers, Gandhi Nagar, Amravati. (M.S) **REGD NO.** MAHBIL/2001/4448 Licenced to post without prepayment **LICENCE NO.** NR/ATI/78/2002 Name of the Posting office : **R.M.S. Amravati.** Date of Posting : **12.11.2003**

If Undelivered , please return to : NUTA Bulletin Office, Phundkar Bhavan, Behind Jain Hostel, Maltekadi Road, **Amravati-444 601.**

To,.....

.....

.....

.....

.....